

BRUCE A. RAY
AZ ÚR NAPJÁNAK MEGÜNNEPLÉSE

2 Rész

Amikor a zsidók a pusztában voltak, egyszer kiderült, hogy valaki szombatot fát szedegetett. Ez az ember nem akart megpiheneni a munkában, sőt meg akarta szegni Isten törvényét, hogy ezáltal felebarátainál előbbre jusson. Akik rátaláltak, őrizetbe vették, mert nem tudták, hogy mit kell tenniük. Az Úr a következőt mondta Mózesnek: „Halállal lakoljon az a férfi!” (4Móz 15,32-36) Az egész közösség kivitte őt a táboron kívülre, és ott megölték: ezzel közösen megerősítették a nyugalom napját, és elítélték a törvényteleniséget.

Ha akaratlanul, tudatlanságból vagy gyengeségből vétkezünk, az egy dolog, de más az, ha tudatosan, a szabályokkal dacolva követünk el bűnt.

De a mely ember felemelt kézzel cselekszik, akár benszülött akár jövevény, az Urat illeti az szidalommal, vágassék ki azért az az ő népe közül; Mivelhogy az Úrnak szavát megvetette, és az ő parancsolatját megszegte, kiirtatván kiirtassék az az ember, az ő hamissága legyen ő rajta. (4Móz 15,30-31)

A halálbüntetést azért kapcsolták hozzá a negyedik parancsolathoz Izráelben, hogy ezzel is biztosítsák a megnyugvást. Nem egyéni szintű döntés volt, hogy akart-e valaki pihenni vagy sem. Isten azt parancsolta, hogy a hetedik nap az Úrban való teljes megnyugvás legyen. Izráel Istennel szövetségben levő nép volt, és az olyanok, mint a mellékállásban fát szedegető ember, aki kihívóan megszegte a parancsolatait, szövetségsgökök és árulók voltak. Ki kellett őket irtani a nép közül.

Mit jelent az, hogy pihenni? A pihenés egyértelműen a munka abbahagyását jelenti, de igazából ennél többet jelent.

Hat napon át végezd dolgaidat, a hetedik napon pedig nyugodjál, hogy nyugodjék a te ökröd és szamarad, és megpihenjen a te szolgálód fia és a jövevény.⁵¹ (2Móz 23,12)

A pihenést itt a Szentírás felfrissülésnek mondja. Az, hogy nem dolgozunk, nem feltétlenül jelenti azt, hogy pihenünk: a pihenésnek felfrissülésnek kellene lennie. Az Ószövetségben „felfrissülésnek” fordított szó azt is jelenti, hogy „lélegezni”. Az ember felfrissül, miután kimerült, ismét lélegzethez jut. A nyugalom napja által Isten lehetőséget készített, hogy lélegzethez jussunk heti megszokott munkánk során. Szünetnek szánta, amikor megállhatunk és felfrissülhetünk, lélegzethez juthatunk mielőtt ismét elkezdzünk dolgozni.

Az ószövetségi hívők a nyugalom napját a várva várt megkönnyebbülést és épülést kapták, mert lehetőségük nyílt a szükséges fizikai pihenésre és felfrissülésre. Visszaemlékeztek arra, hogy a kegyetlen egyiptomi munkafelügyelők alatt keserű rabszolgaéletük volt, és hogy Isten adott nekik szabadulást. (5Móz 5,15; 2Móz 1,11-14) A nyugalom napját Isten egyértelműen áldásnak szánta.

Azonban a nyugalom napja az egész embernek használ, tehát a lelki pihenés napja is volt. A 2Móz 35,2 szerint az „Úrnak szentelt teljes nyugalom napja” volt. A nyugalom napja segít abban, hogy ne képzeljük magunkat Isten helyébe. Arra hív, hogy hagyjuk abba a munkánkat, és nyugodjunk meg az Ő munkájában, és élvezzük a gyümölcseit. Végül is a világ nem a mi erőfeszítéseinktől fog fennmaradni. Pihenhetünk egy napot, és a világ még mindig itt lesz reggel, mert Isten fenntartja szavának hatalma által. Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. (ApCsel 17,28) „Mindig megpróbál-

⁵¹ Angol bibliafordítás szövege – A fordító megjegyzése.

juk irányítani az életünket, de a hetedik nap megtartása arra emlékeztet minket, hogy Isten az idő ura.”⁵² Ez Isten világa, nem a miénk, és a nyugalom napjának megtartása jelzi, hogy elismerjük: Neki joga van uralkodni felettünk.

Az ószövetségben a nyugalom annak volt a képe, hogy Isten az Ő mindenható kegyelméből váltotta meg a népét. Miközben az emberek visszaemlékeztek Isten hatalmas ószövetségi szabadítására, a kivonulásra, a szombat arra is emlékeztette őket, hogy nem az ő cselekedeteik által szabadultak meg, hanem az Úr hatalma által. „Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én lelkeimmel! – mondja a Seregek Ura.” (Zak 4,6)

A mindenható kegyelemnek ezen kijelentése a megígért Szabadító eljövételét is jelezte. A nyugalom napja előretekintett a Jézus Krisztusban adott megváltásra, és arra tanította az embereket, hogy csak akkor találhatnak nyugalmat, ha saját erőfeszítéseiket abbahagyják, és teljesen a Megváltó munkájára bízzák magukat. A megváltás nem az embertől van, az egész Istentől származik. „Az Úr a szabadítás!” (Jón 2,9)

Ennélfogva az ószövetségi nyugalom napja a testi-lelki felfrissülés, illetve a teremtés és megváltás örömteli ünneplésének a napja volt. Ezen az ünnepen lehetőség volt a testi pihenésre és Isten lelki imádsására egyaránt. Nem csoda, hogy a zsoltáríró hangos ujjongással és hálaénekekkel vezette az ünneplő sokaságot Isten házához! (Zsolt 42,5) A nyugalom napja örömteli alkalom volt.

52 Ibid., 57. o.

A NYUGALOM NAPJÁNAK BABILONI FOGSÁGA

Ezt az Isten által adott csodálatos ünnepnapot az istentelen emberek rövidesen megszenteltelenítették és megrontották. A természeti (azaz a bűntől meg nem tisztult) ember nem Isten elvégzett munkájában akar megnyugodni, hanem a sajátjában. A természeti ember harcban áll Istennel, és ellenáll minden parancsolatának. A nyugalom napjával kapcsolatos harc csupán egy része az ember Isten tekintélye ellen folytatott küzdelmének, mely az egész életében jelen van. Pál írja:

Mert a test szerint valók a test dolgaira gondolnak; a Lélek szerint valók pedig a Lélek dolgaira. Mert a testnek gondolata halál; a Lélek gondolata pedig élet és béke. Mert a test gondolata ellenségeskedés Isten ellen; minthogy az Isten törvényének nem engedelmeskedik, mert nem is teheti. A kik pedig testben vannak, nem lehetnek kedvesek Isten előtt. (Róm 8,5-8; lásd még Zsolt 2,1-3)

A bukott ember, aki saját maga istene és megváltója akar lenni, a nyugalom napját saját megváltó munkája megszakításaként éli át. Ahelyett, hogy a nyugalom napjában Isten neki adott áldását látná, rossz néven veszi, hogy Isten elvett egy napot tőle a hétből.

Ebből következik, hogy a történelem során a nyugalom napját általánosan rossz célra használták és mellőzték. Izráelben és Júdában (egyéb más dolgok mellett) a szombat mellőzése azt eredményezte, hogy az asszírok és babilóniaiak által ítélet és fogság következett rájuk. Az asszírok a fogságba vitt lakoságot szétszórták a népek kö-

zött, így biztosították, hogy egy nemzetből sohasem lakott egymás közelében elég ember ahhoz, hogy problémát okozzanak. Saggs a következőt mondja ezzel kapcsolatban: „az asszírok rengeteg embert deportáltak – számuk az Asszír Birodalom utolsó három évszázadában becslések szerint négy és ötmillió között lehetett.”⁵³

A babiloniaiak azonban a meghódított nemzetek közül csak a legjobb és legígéretesebb embereket vitték el az országukba, hogy az ő vallási, filozófiai és politikai gondolkozásuknak megfelelően formálják át őket. Izráel történetében ez az időszak volt a babiloni fogság vagy száműzetés, mert a népet Isten elvitte az országból, hogy a föld megkaphassa azt a nyugalmat, amit az emberek nem adtak meg neki. (2Krán 36,15-21)

Amikor újra letelepítették őket más országokban, a zsidók más, még náluk is romlottabb kultúrák mellé kerültek. Nemcsak a nép lett fogollyá, hanem szokásaik, köztük a szombat is.

Például a babiloniaiak számára bizonyos hónapok hetedik, tizenegyedik, huszonegyedik és huszonnyolcadik napja különleges jelentőséggel bírt: ilyenkor bűnbánatot tartottak és imádkoztak. Nem ették, nem váltottak tiszta ruhát, nem utaztak, de még a sebeket sem kötözték be. És nem is dolgoztak.

Azonban a babiloni *sappatu* nem a pihenés és ünneplés napja volt. A balszerencse napja volt. S. Moscati szerint: „A babiloniaiak és az asszírok mindennapi életét áthatotta a démonoktól való rettegés.”⁵⁴ Nem azért tartottak meg egy bizonyos fajta szombatot, mert tisztelték Isten törvényét, hanem mert féltek, beteljesedik rajtuk Murphy törvénye.⁵⁵ Félték attól, ha valamit csinálnak, akkor az elkerülhetetlen balszerencsét okoz nekik.

53 H. W. F. Saggs: *The Might That Was Assyria* (London: Sidgwick & Jackson, 1984), 268. o.

54 S. Moscati: *Ancient Semitic Civilizations* (New York: G. P. Putnam's Sons, 1960), 59. o.

55 Az a tétel, hogy „ami elromolhat, az el is romlik” – melyet először íj. E. A. Murphy amerikai mérnök fogalmazott meg 1949-ben.

A király nem utazott harci szekéren, mert félt, hogy szinte biztosan leesik róla és megsérül vagy meg is hal. Tártottak attól, ha egy asszony kenyeret süt, kigyullad a háza. Ha egy kőműves felveszi a munkát, valószínűleg ráejt egy téglát a lábujjára. Valami rossznak kellett történnie. A zsidó szombathoz hasonlóan a babiloni *sappatu* is munkaszüneti nap volt, de annyi bizonyos, hogy nem az örömteli ünneplés napja.

Ezalatt az időszak alatt történt, amikor a zsidók asszír és babiloni elnyomásban éltek, hogy a törvény helye és természete megváltozott a gondolkozásukban. Általában alábecsüljük a népek hatását Izráel lelki életére, de Baruch Maoz zsidó szerző a következőket mondja:

A babiloniaiak, majd a médek és a perzsák kevésbé voltak elnyomóak (mint az asszírok), de látszólagos szelídségük félrevezető volt, és ez Izráelt nagymértékben átformálta: átvették a babiloni naptárat, a papok és a zsidó politikai vezetők helyett „bölcsek” jelentek meg. A rabbik véleményével ellentétben a júdaizmus kevert vallássá vált: a Babilonból hazatért Izráel teljesen különbözött az eredetileg fogságba vitt nemzettől.⁵⁶

Az „igaz ember a hite által él” egy ószövetségi igevers (Hab 2,4), de a zsidók közül sokan elkezdtek azt hinni, hogy megmenthetik magukat azáltal, hogy megtartják Isten törvényét. Végül is – mondták –, azért vitték őket fogságba, mert megszegték a törvényt. Akkor viszont ha be tudnák tartani a törvényt, megmenthet-

56 Baruch Maoz: „Israel under Crossfire”, in: *Christian Witness to Israel Herald* (1996. tavasza), 5. o.

nék magukat. Nincs szükségük Isten kegyelmére. Csak igyekezzenek, hogy azt tegyék, amit Isten mondott, és akkor elég jók lesznek ahhoz, hogy elnyerjék Isten áldásait.

Ez a fajta gondolkodás tragikus hatással volt a szombatra. A szombat betartása a megváltás egyik cselekedeti feltételévé vált. Ezért a véneket és a rabbikat különösen elkezdte foglalkoztatni az, hogy mit tehetnek és mit nem tehetnek az emberek szombaton. A törvény szelleme és szándéka elveszett a részletek tengerében.

Ez volt a kezdete annak, amit korábban a szombat kazuista megközelítésének nevezünk. A vének és a rabbik megalkottak egy szóbeli hagyományanyagot, melyet később a Talmudban összegyűjtöttek. A Talmud a fogságban összegyűlt szóbeli hagyomány írásos formája, amely akkor keletkezett, amikor Izráel fiaira nagy hatással voltak a babonás szomszéd népek.

A Talmudban található *Sabbat* traktátus harminckilenc munkakategóriát sorol fel, amelyek végzése szombaton tilos. Minden egyes kategória további harminckilenc alrészre oszlik, így összesen több mint 1500 szabályt és előírást kellett annak betartania, aki igaz ember akart lenni. El tudjuk képzelni, mekkora teher lehetett megtanulni és megtartani a csupán erre az egy napra vonatkozó 1500 szabályt és előírást? Ezen az eltorzult és jelentését veszített szombaton tilos volt kigombolkozni, körmöt vágni, vagy egy szárított fűgénélnél nehezebb tárgyat vinni. Nem volt szabad protézist sem hordani, mert ha kiestek a műfogak, fel kellett őket venni, és az már munkának számított. Egy szabó nem vihett tűt a zsebében szombaton, mert az volt a munkaeszköze, és ha azt vitte, akkor az már munkavégzés lett volna.

Maguk a rabbik elismerték, hogy ezek a szabályok és előírások olyanok voltak, mint egy cérnaszárlól lógó hegy, de arra hivatkoztak, hogy a Szentírásban levő szabály túlságosan rövid. Azt mondták, hogy a Szentírás nem határozza meg pontosan a munkavégzés fogalmát, és így felelősségüknek érezték tudatni az emberek-

kel, mi számított munkának, és meggyőződni arról, hogy nem dolgoznak. Így viszont megszületett a besúgók nemzete. Az emberek folyamatosan azt figyelték, hogy nem tesz-e valaki valamilyen tiltott dolgot.

Tehát az Isten által nyugalomra, ünneplésre, imádásra, örvendezésre és testi-lelki felfrissülésre szánt napból korlátozásokkal, megszorításokkal teli, terhes és sivár nap lett. Az ünnepségből temetés lett, a tánc pedig gyásszá változott.⁵⁷

A nyugalom napjának ilyen megtartásával szállt szembe a dicsőség Ura, amikor az Ige testté lett és közöttünk lakozott. Biblikusnak tűnt, de valójában babilóniai volt. A farizeusok a vének hagyományait követve gyakorlatilag elferdítették Isten kegyelmének ajándékát, és saját törvényeskedő és önmegváltó érdeküknek megfelelően alakították.

K É R D É S E K

1. A nyugalom napja eredetileg az örvendezés vagy a szomorúság napja volt?
2. Mit jelent a *sabbat* szó? Miféle nyugalomról szól?
3. Mi lett a sorsa annak az embernek, aki fát szedegetett szombaton? Miért?
4. Különbséget tesz-e a Biblia az akaratlan és a szándékos bűn között?
5. A pihenés bibliai értelmezése szerint elegendő-e a fizikai tétlenség? Milyen szempontból jelent ennél többet?
6. Milyen történelmi eseményen ment keresztül a zsidó nép, ami-re minden szombaton emlékezniük kellett?
7. Mi az a lelki nyugalom?

⁵⁷ Látható, hogy a törvényeskedés a szabad és szuverén kegyelemmel tökéletes ellentétben áll, vö. Zsolt 30,11-13.

8. Milyen kapcsolat van a nyugalom napja és Isten mindenható volta között?
9. Hogyan volt a nyugalomnap az Ószövetségben a szabadítás jelképe?
10. Mire tekintett előre az Ószövetség nagy szabadító tette, a kivonulás?
11. Az ószövetségi szombatot örömteli ünnepként vagy gyászos emlékként tartották meg az emberek?
12. Mikor kezdték az emberek félreértelmezni és mellőzni az Isten által adott nyugalomnapot?
13. Miért mellőzik ma az emberek a nyugalom napját?
14. Milyen következményekkel járt (egyéb más bűnök mellett) a szombat mellőzése Izráel északi királysága számára? És Júda déli királysága számára?
15. Mi volt a babiloni *sabbatu*? Miben hasonlított a szombatra? És miben volt más?
16. Milyen hatással voltak az asszírok és a babilóniaiak arra, ahogyan a zsidók értelmezték és tartották a szombatot?
17. Mi az a Talmud, és hogyan foglalták írásba?
18. Mivel indokolták a rabbik a szombatot szabályozó rengeteg szabályt és előírást?
19. Mi lett a szombat ilyen kazuista megközelítésének az eredménye?
20. Mi a törvényeskedés, és milyen értelemben voltak a farizeusok törvényeskedők?

SZEMÉLYES ALKALMAZÁS

1. Jézus volt az isteni Törvényadó. Úgy gondolkozom-e Róla, mint Aki emberi természetében törvénytisztelő, a törvényt betartó volt? Ha olyanná szeretnék válni, mint Ő, milyen következménnyel jár ez a nyugalomnappal kapcsolatban?

2. Saját tapasztalataim szerint a nyugalom napja az örömezés vagy inkább a szomorúság napja? Miért?
3. Szükségem van-e egy teljes pihenőnapra, hogy lélegzethez juszak testileg-lelkileg és érzelmileg? Az életemben milyen tényezők utalnak arra, hogy igen?
4. „A bűn törvényszegés”. (1Jn 3,4) Vannak olyan bűnök, melyeket tudatlanságból követek el, mert nem ismerem a törvényt. Milyen bűnöket követek el tudatosan és önfejtően?
5. A nyugalom napjának megszentelése hogyan jelzi életemben azt, hogy Istent mindenhatónak tartom?
6. A nyugalom napját kegyelmes ajándéknak vagy olyan huszonegy órának tartom, amelyet Isten elvett tőlem?
7. Mindannyiunkban van egy kis adag törvényeskedés. Az én életemben hogyan jelenik meg? És a nyugalom napjához való viszonyomban?
8. Az Úr napja az én életemben ünnep vagy gyász? Minek kellene lennie? Ha helytelen a nyugalom napjához való hozzáállásom, milyen lépéseket tehetek annak érdekében, hogy ez megváltozzon?

HATODIK FEJEZET

VITA A NYUGALOMNAPÉRT: A MEGNYERT KÜZDELEM

Az Embernek Fia a szombatnak is Ura.

– *Mk 2,28*

Jó híred boldog hangja
Bűnösöket győzzön, igazakat vigasztaljon;
Növekedjen a kegyelem gyümölcse,
A panaszokat enyhítse:
Vasárnapjaink bizonyítsák,
Míg elérünk a mennyei gyülekezetbe,
Vasárnapjaink bizonyítsák,
Míg elérünk a mennyei gyülekezetbe.
– *John Newton, 1774*

A *farizeus* szó eredetét Kálvin a „magyaráz” vagy „kifejt” igére vezette vissza.⁵⁸ A farizeusok szerint ők voltak Isten törvényének képzett magyarázói és hűséges védelmezői. A tudósok úgy vélik, hogy a farizeusok szektája vagy pártja a makkabeus felkelés előtt alakult ki – a megmozdulás a görög szokásokat átvevők megalkuvó természete ellen kiobbant konzervatív tiltakozás volt.

Bár megalakulásuk idején jól indultak a farizeusok, Jézus korára a törvényeskedés, képmutatás, öngazultság és lelki gőg jellemezte őket. Isten törvényének védelmezése közben valójában aláásták annak a hitelességét, mivel több réteg rabbinikus hagyománnyal borították be. Gondolataikban a vének hagyománya hamarosan egyenrangúvá emelkedett Isten Igéjével, és már nem is tudtak különbséget tenni a kettő között.

Egyszer, amikor a farizeusok bírálták Jézus tanítványait, mivel nem tartották meg tökéletesen a hagyományaikat, Jézus szokás szerint a lényegről beszélt. Ezt mondta:

Mert az Isten parancsolatját elhagyva, az emberek rendelését tartjátok meg, korsóknak és poharaknak mosását; és sok egyéb efféléket is cselekesztek. És monda nékik: Az Isten parancsolatját szépen félre teszitek, azért, hogy a magatok rendelését tartsátok meg. (Mk 7,8-9)

A farizeusok nem tudták megvédeni Isten törvényét, sőt bűnösök voltak abban, hogy valójában saját parancsolataikat Isten törvénye elé helyezték. Jézus napjaiban a farizeusok szombatja is

58 John Calvin: *Commentary on a Harmony of Evangelists, Matthew, Mark, and Luke*, ford. William Pringle (1563; Edinburgh: Calvin Translation Society, 1845; reprint in: Calvin's Commentaries, 16. kötet, Baker, 1979), 1:281-282. o.

ugyanerre a sorsra jutott. Éppen az ellentéte volt annak az örvendő ünnepnapnak, melyet Isten az emberek számára megáldott és megszentelt. Miközben megpróbálták értelmezni, hogy mit is jelent a szombatnapi munka, a rabbinikus atyák elborították Isten törvényét több mint 1500 szabállyal és előírással. Lehet, hogy a nép visszatért a földjére, de a szombat továbbra is fogságban maradt.

A SZOMBAT FELSZABADÍTÁSA

Amikor az örökkévaló Fiú Isten felvette magára az emberi természetet és meglátogatta az embereket, azért jött, hogy szabadon bocsássa a foglyokat, többek között a fogságban sínylődő szombatnapot is. Jézus tiltakozott az ellen, hogy a szent napot a farizeusok eltorzították. Újból és újból tudatosan olyan dolgokat tett szombaton, amelyek a farizeusok törvényeskedő gondolkozása szerint sértették az előírásokat.

Jézus azért jött, hogy helyreállítsa és betöltse a törvényt, többek között a negyedik parancsolatot is – nem azért, hogy eltörölje azt. (Mt 5,17-20) J. C. Ryle a következőt jegyzi meg ezzel kapcsolatban: Krisztus „annyira törli el a szombatot, mint amennyire egy ember lerombolja a házat akkor, amikor megtisztítja a tetőt a mohától és a gallyaktól.”⁵⁹ Richard Cecil egyetértését fejezi ki: „Krisztus nem azért jött, hogy eltörölje a szombatot... hanem hogy megmagyarázza és betartassa azt.”⁶⁰

Jézus szétrombolta a farizeusok szombatját, de közben egyáltalán nem sértette meg a bibliai nyugalomnapot. Sőt, felszabadí-

59 J. C. Ryle: *Knots Untied* (London: James Clarke & Co., 1964), 239. o.

60 Richard Cecil in: J. H. Pratt, szerk.: *The Thought of the Evangelical Leaders* (Edinburgh: Banner of Truth, 1978), 42. o.

totta, helyreállította, és újból értelemmel töltötte meg.⁶¹ (Mt 5,17) Úgy, ahogyan Jézus megtisztította a templomot a pénzváltóktól és a kereskedőktől, amikor felborította az asztalaikat és erőlesen elűzte őket, a szombatot is kimentette a rabbinikus törvényeskedésből: egyenesen ellenségei táborába ment, és határozott állásfoglalásával lefegyverezte őket.

A SZOMBAT URA

Hogyan tiltakozott Jézus a farizeusok szombatja ellen, és hogyan szabadította fel a napot, hogy ismét be tudja tölteni eredeti célját? Ellenségei mikor vádolták meg azzal, hogy megszegi a negyedik parancsolatot? Az Emberfia milyen összetűzésekbe és csatákba keveredett és győzedelmeskedett, amikor győzelmet biztosított népének a szombatért vívott harcokban?

1. Csata a gabonaföldeken⁶² (Mk 2,23-28)

Jézus és tanítványai az egyik szombaton gabonaföldeken haladtak át. A tanítványok éhesek voltak, és miközben a kalászok között mentek, magokat szedtek, összemorzsolták a tenyerükben, és betették a szájukba.

61 A „betölteni” szó egyszerűen azt jelenti, hogy „teletölteni”. Vannak olyan kreatív kommentátorok, akik megpróbálják ráerőltetni az „érvénytelenít” vagy „eltöröl” jelentést, és így szerintük Jézus a következőt mondja: „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy eltöröljem a törvényt vagy a prófétákat; nem azért jöttem, hogy eltöröljem, hanem hogy *eltöröljem* azokat”!

62 Lásd még a párhuzamos szakaszokat is: Mt 12,1-8; Lk 6,1-5.

Néhány farizeus látta őket, és panaszkodtak Jézusnak, hogy a tanítványai megszegik a szombatot. Szerintük a tanítványok dolgoztak; egészen pontosan (1) miközben szedték a kalászokat, tulajdonképpen arattak, (2) amikor a gabonát kiszedték a kalászból, csépeltek, (3) amikor elfújták a polyvát, rostáltak, és (4) amikor az ujjaik között megtisztították a magokat, őröltek.

A vének hagyományai szerint ezek mind tiltott dolgok voltak szombaton – ahogy ezt a Talmud is megírta. De valóban megszegték-e a Szentírást? Isten törvénye megengedte, hogy az emberek keresztülménjenek a szomszéd szőlőjén vagy búzamezején, és jólakásig egyenek, de nem vihettek magukkal többet, mint amennyit el tudtak fogyasztani. (5Móz 23,25-26) Amit tettek, törvényes volt. A kérdés az, hogy szombaton is tehették-e?

Jézus ugyanúgy védte meg a tanítványait, ahogyan saját magát is megvédte a Gonosszal szemben a pusztában: Isten Igéjét használta. Amikor Dávid Saul elől menekült, megéhezett és szükségét szenvedett, ő és a vele levők helyesen tettek, amikor megették a szent kenyereket, amelyeket csak a papok ehetek volna meg. (1Sám 21,1-6)

Isten nem ítélte el Dávidot azért, mert megette a szent kenyereket, és a farizeusok sem. Dávid Isten szolgája volt, Isten ügyét szolgálta, bár nem volt tökéletes – Isten mégis gondoskodott a szükségéről, többek között az éhségének csillapításáról is.

Az Ige kardját használva Jézus arról beszélt, hogy a szombat lett az emberért, nem pedig fordítva. Isten sokkal inkább kedvét leli az irgalmasságban, mint az áldozatban, és a lényegben, mint a ceremóniákban. (lásd Mt 12,7)

Williamson a következőt mondja: „A tanítványok másképp tartották meg a szombatot mint a farizeusok, mert ők Krisztust szolgálták.”⁶³ Lehet, hogy a tanítványok tette sértette a farizeusok ön-

63 G. I. Williamson: *The Westminster Confession of Faith for Study Classes* (Philadelphia: Presbyterian & Reformed, 1964), 171. o.

igazult lelkiismeretét, de nem sértette a szombat Urának akaratát. Az olyan szükséges cselekedetek, mint az evés, nem sértik az Isten által elkészített pihenés célját.

Ebben az első szombatnapi összetűzésben Jézus megfutamította az ellenségeit, és határozottan kijelentette, hogy csak Neki volt hatalma a szombat felett. Ezáltal mindenki láthatta, hogy Jézus kinyilvánította, Ő egyenlő Istennel – ugyanazzal az Istennel, Aki megáldotta és megszentelte a szombatot, amikor megpihent teremő munkája után. (1Móz 2,3) Aki manapság vitatja, hogy az Úr napját jogosan azonosítjuk-e a keresztyén szombattal, az Jézusnak, a szombat Urának mond ellent.

2. A sorvadt kezű ember esete⁶⁴ (Mk 3,1-6)

Egy másik szombaton Jézus bement a zsinagógába, és ott találkozott egy sorvadt kezű emberrel. A farizeusok gondosan figyelték, hogy meggyógyítja-e az embert, hogy azután felelősségre vonják, mert „dolgozott” szombaton. Ez a magatartás tipikusan jellemzi a farizeusokat, az ókorban és a manapság élőket egyaránt. Nem akarnak ünnepelni, csak kritizálni. Még mindig fáj nekik az előző vereség, és keresik az alkalmat, hogy mikor egyenlíthetnek.

Az előző összetűzéssel ellentétben, amely kint a földeken történt, ez az eset egy zsinagógában játszódik, ahol összegyűltek az emberek Isten imáadására.

Mivel Jézus ismerte ellenfeleinek stratégiáját, kiállította a sorvadt kezű embert középre, mindenki elé. A szombatnapi istentiszteletet senki sem kérdőjelezte meg. Nézzük, hogy mi a helyzet a gyógyítással. A farizeusokra nézve Jézus megkérdezte tőlük: „Sza-

⁶⁴ Lásd még a párhuzamos szakaszokat is: Mt 12,9-14 és Lk 6,6-11.

bad-é szombatnapon jót vagy rosszat tenni? Lelket menteni, vagy kioltani?”

Ha azt mondjuk, hogy Jézus a gabonaföldeken ellentámadást indított, itt döbbenetes megelőző csapást mért az ellenségre. Mielőtt még megtámadhatták volna a farizeusok, Jézus a nem várt oldalról megindította saját támadását. Csapdaállításuk előtt meglepetésszerűen érték őket a szavai, és mint ágyúgolyók omlasztotta össze biztosnak hitt állásukat.

Védekezésre kényszerítve, fegyverük vesztén, milyen választ adhattak? Mivel a törvény szerint sohasem helyes rosszat tenni vagy életet kioltani, azt kellett mondaniuk, hogy „jót kell tenni és életet kell menteni”. De ezzel elismernék, hogy Jézus a törvénynek megfelelően gyógyítja meg az előttük álló embert. Hogyan mondhatják ki mindenki előtt azt, amit magukban gondoltak, hogy jobb másfelé nézni, mint segíteni?

Haragosan⁶⁵ és sajnálva őket szívük keménysége miatt, ez után Jézus meggyógyította az embert, akinek eddig hasznavehetetlen keze azonnal tökéletesen működni kezdett.

Gyógyító tette nem sértette meg az Isten által adott nyugalomnapot. Az irgalom és könyörület cselekedetei összhangban vannak azzal a nyugalommal és szabadítással, amellyel Isten kegyelmesen megajándékoz minket. Azonban a mozgássérült ember gyógyítása valóban sértette a fogságból kinőtt szombatnapi tradíciókat. A rabbik szerint tilos volt még sebet kötözni is.

⁶⁵ Az általános evangéliumi keresztyén érzékenységgel ellentétben vannak olyan esetek, amikor az igaz ember egyetlen helyes válasza a harag lehet. Az Ef 4,26 nem azt tanácsolja, hogy egyáltalán ne haragudjunk, hanem hogy *ne vétkezzünk* miközben haragszunk. J. C. Ryle szerint: „a vétkezés nélküli harag igen ritka dolog.” (*Expository Thoughts on St. Mark* [London: Hodder and Stoughton, 1896], 48. o.)

Még visszhangzott a farizeusok fülében Jézus kérdése („Szabad-é szombatnapon jót vagy rosszat tenni? Lelket menteni, vagy kioltani?”), de már elkezdtek tanácskozni a heródespártiakkal⁶⁶ arról, hogyan öljk meg Jézust. Úgy gondolták, inkább haljon meg Jézus, minthogy szombaton továbbra is embereket áldjon és gyógyítson meg!

3. A görnyedt asszony-konfliktus (Lk 13,10-17)

Az egyik szombaton Jézus lelki összecsapásra kényszerült egy vallási vezetővel, amikor a zsinagógában tanított. Odajárt egy asszony, aki már tizenhét éve beteg volt. Majdnem két évtizede ez a szegény asszony kétrét görnyedt a fájdalomtól, mivel nem tudott kiegyenesedni. Igen sokat elmond lelki elkötelezettségéről az a tény, hogy egyáltalán eljárt még a zsinagógába. Sokan manapság ennél sokkal kisebb dolog miatt nem mennek el a szentek közösségébe.

Amikor Urunk meglátta őt, előre hívta, és megszabadította a betegségéből. Az asszony abban a pillanatban fel tudott egyenesedni, és újból egyenesen állt. Milyen csodálatos látvány lehetett!

A zsinagógai előljáró ellenben ahelyett, hogy hálás lett volna, megharagudott, hogy Jézus szombaton ilyen dolgot tett. Haragját a tömegem töltötte ki, és azt mondta nekik: „Hat nap van, a melyen munkálkodni kell; azokon jőjjetek azért és gyógyíttassatok magatokat, és ne szombatnapon!”

Ahelyett, hogy együtt örült volna Isten hatalmának, melyet színről színre láthatott az asszony gyógyulásában, aki ráadásul nyájának egyik hűséges tagja volt, Izráel egyik úgynevezett pásztora megharagudott Jézusra, mert megszegte a vének egyik hagyományát.

⁶⁶ A heródespártiak célja az volt, hogy a római hatalom kedvére tegyenek. A bűn furcsa cinkostársakat terem!

Jézus válaszában annak nevezte őt, ami valójában volt: kép-mutatónak. A farizeusok szemében rendben levő volt az, hogy egy szomjas szamarat szombaton kivezettek itatni, de ha egy beteg asszony megszabadul a krónikus betegségéből és a fájdalomtól, az erkölcsileg elítélendőnek számított. Képmutatók voltak.

Jézus ellenfelei mind megszegyenültek, de az egész sokaság örült annak, amit látott. Jézus a szomorú szombatot Istenben és az Ő munkájában való örvendezéssé változtatta.

4. A vízkóros vita (Lk 14,1-6)

Jézus napjaiban a zsinagógai istentisztelet után az emberek általában ugyanazt tették, mint manapság a vasárnapi istentisztelet után az emberek: hazamentek és megebédelték. A szombati ebéd gyakran a hét legjobb étkezése volt, és sokszor vendégeket is hívtak, hogy ők is részesüljenek az áldásból. Az egyik szombaton Jézust meghívták az egyik vezető farizeus házába ebédre, és bár a vendéglátók általában igyekeznek pihenést és felfrissülést nyújtani a vendégeknek, Lukácstól megtudjuk, hogy ebben az esetben újfent gondosan figyelték Jézust, remélve, hogy rajtakaphatják, amint megszegi a szombatot.

Az egyik vendég vízkóros volt. A betegségre használt görög szót manapság is használjuk: *ödéma*. Az ödéma duzzanat, melyet a testüregekben és a szövetekben túlságosan sok visszamaradt folyadék okoz. Lehet helyi, mint amikor az ember kificamítja a térdét, és az megdagad, vagy lehet általános a duzzanat. A vízkórosság olyan általános ödéma, mely legtöbbször szív- vagy vesebetegségre vezethető vissza. Meglehetősen kényelmetlen betegség, és megfelelő kezelés nélkül halálos is lehet.

A beteg vendég nem véletlenül volt ott. Ez a szegény, beteg ember a csali szerepét töltötte be a farizeusok csapdjában, és Jézus volt az, akit meg akartak fogni vele.

Jézus azonban egy pillanatig sem tétovázott. A kezdeményezést magához ragadva megkérdezte a lelki szakértőket, az írástudókat: „Szabad-é szombatnapon gyógyítani?”

Szabad-e? Jézus nem is a szemmel láthatóan szenvedő ember szükségére hivatkozott vagy a humanitárius eszmékre, hanem egyedül a Törvényadó céljára. Fontos a különbség. Cselekedeteinket ne az irányítsa, ami jónak tűnik, hanem ami jó – nem érzelmeink szerint, hanem Isten Igéje szerint. A többi vitás helyzethez hasonlóan az ellenfelei itt sem válaszolnak semmit.

Az egyszerű szavak helyett a helyes válasz szemléltetéseképpen Jézus mindannyiuk szeme láttára meggyógyítja az embert. Ezután megkérdezte tőlük, ha a fiuk vagy ökrük szombaton beleesik a kútba, vajon nem húzzák-e ki azonnal. Egyértelműen kihúznák. Márpedig ha helyes dolog így törődni az állatokkal, akkor miért kérdőjeleznék meg bárki is, hogy helyes-e ezt az embert megszabadítani a szenvedéseiből?

A csapdát állítók saját csapdájukba estek. Ismét nem volt erejük, képességük vagy bátorságuk bármit is mondani. A szombat Ura az ellene készített gonosz tervet a farizeusok ellen fordította.

5. A betesdai bonyodalom (Jn 5,1-9)

Egyszer, amikor Jézus felment Jeruzsálembé az egyik ünnepre, elérkezett a Juh-kapu közelében levő Betesda nevű medencéhez. Sok mozgássérült ember volt a medence körül, köztük az az ember, aki már harmincnégy éve mozgásképtelen volt. A medence mellett feküdt, remélve, hogy elsőként léphet bele a vízbe, miután az Úr angyala felkavarta annak vizét, és akkor meggyógyulhat. De egyedül nem volt ahhoz elég ereje, hogy elsőként odaérjen a vízhez, és nem volt senki, aki segített volna neki.

Amikor Jézus meglátta, és meghallotta, hogy már hosszú ideje szenvedett ebben a betegségben, megkérdezte tőle: „Akarsz-e meg-

gyógyulni?” Azt remélve, hogy Jézus majd segít neki bemenni a vízbe, az ember igennel felelt. Jézus azt mondta neki, hogy vegye fel a matracot, amelyen feküdt, és járjon. Az ember azonnal meggyógyult, és úgy tett, ahogyan Jézus mondta neki. János hozzáteszi: „aznap pedig szombat volt”. (9. v.)

Miközben az ember elment, a zsidók megállították, és azt mondták, hogy megszegi a törvényt azzal, hogy a matracát viszi. Az ágy minden bizonnyal nehezebb volt egy szárított fűgénélnél, és így megszegte a szombatot. Nem tudtak együtt örvendezni vele, hogy nemrég kapta meg újból a járás ajándékát; nem tudták dicsőíteni Istent hatalmas tetteiért. Csak azt látták, hogy viszi a matracát, és ez zavarta őket.

Megkérdezték tőle, ki hatalmazta fel őt arra, hogy vegye fel a matracát és járjon, de a férfi nem tudta a gyógyítója nevét. A szombat Ura gyógyította meg azon a szent napon, amelyet Ő rendelt el.

János hozzáteszi, hogy „e miatt üldözőbe vevék a zsidók Jézust, és meg akarták őt ölni, hogy ezeket művelte szombaton”. Jézus azonban megvédte a szombatnap cselekedeteit: azt mondta, hogy az Isten munkáját tükrözi: „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom”. (16-17. v.) Számunkra is helyes, ha jót teszünk az Úr napján.

6. A saras bonyodalom (Jn 9,1-41)

János feljegyzi, hogy Jézus meggyógyított egy embert, aki születésétől fogva vak volt. Tanítványai látták ezt a vak embert, és meg akarták tudni, hogy ki volt a felelős az állapotáért. Valaki biztosan elkövetett valamilyen bűnt. Ő vétkezett, vagy a szülei voltak a hibásak?

Jézus azt válaszolta, hogy sem az ember, sem a szülei nem felelősek a vakságáért, hanem, hogy nyilvánvalókká legyenek benne az Isten dolgai”. (3. v.) Bár a szenvedés általában a bűn követke-

ménye, a szenvedés nem mindig valamilyen konkrét bűn közvetlen eredménye. Az ember szenvedése miatt Jézus ki tudta jelteni magáról a tanítványainak, hogy „Ő a világ világhossága”. (5. v.)

Jézus a földre köpött, sarat csinált a nyállal, rákente a sarat a vakon született ember szeméire, és azt mondta neki, hogy menjen el, és mosakodjon meg a Siloám-tavában. A vak ember megtette, és mindenki csodálkozására már látó emberként tért haza.

A szomszédai, és akik látták az embert koldulni, mindannyian elképedtek, hogy mi történt. Voltak, akik megkérdőjelezték, hogy egyáltalán ő ugyanaz az ember volt-e, mint akit korábban ismertek. Elvitték a farizeusokhoz. János itt is hozzátézi: „Mikor pedig Jézus a sarat csinálá és felnyitá ennek szeméit, szombat vala”. (14. v.)

Ez a csoda hatalmas bizonyágtétel volt a mellett, hogy igaz az, amit Jézus magáról mond: valóban Ő a Messiás. Eljött a szabadság, a szabadság és a gyógyulás! (Ézs 42,1-7) De a farizeusok ezt nem látták. Csak annyit láttak, hogy Jézus összekeverte a sarat az ujjaival, és gyógyított szombaton. Ez a „munka” tilos volt a rabbik előírásai szerint.

A farizeusok közül voltak, akik a következő következtetésre jutottak: „Ez az ember nincsen Istentől, mert nem tartja meg a szombatot”. (Jn 9,16) De mások feltették a kérdést, hogy egy bűnös ember hogyan tehetne ilyen csodákat.

A farizeusok inkvizítori ravaszsággal tovább folytatták a nyomozást: először a korábban vak embert kérdezték ki, majd a szüleit, de hiába próbálták érvénytelenné tenni a megtörtént csodát. Legfélelmetesebb fenyegetéseik ellenére sem tudták elérni, hogy az ember vagy a szülei változtassanak a tanúvallomásukon. Végül tehetetlenségükben elkezdtek sértegetni az embert, akinek nyugodt válaszával viszont nem tudtak mihez kezdeni, és végül kivetették.⁶⁷ (17-34. v.)

67 A „kivetni” ige valószínűleg azt jelenti, hogy kiközösítették a zsinagógából.

Jézus ismét megkereste ellenfeleit, és abban a témában aratott fényes győzelmet felettük, amelyről tévesen azt hitték, hogy az lelki erősségük közé tartozik. Jézus lerombolta ezt. Ellenségei nem tudták legyőzni Őt. A farizeusok jogi, lelki vagy teológiai szempontból nem voltak egy súlycsoportban az Immánuellel. Az Emberfia minden embert megítél. A vakon született ember most már látott. Az öngigazult farizeusok, akik azt állították magukról, hogy látnak, lelki értelemben vakok maradtak. (35-41. v.)

A KONFLIKTUS FELOLDÁSA

Tehát Jézus és a farizeusok konfliktusba kerültek egymással a szombat miatt. Úgy tűnik, mintha Jézus bizonyos esetekben mindent elkövetett, hogy odafigyeljenek a konfliktusra. Nem kellett volna sarat kevernie ahhoz, hogy megnyissa a vak ember szeméit. Elég lett volna szólania egy szót, és az ember meggyógyul. De azt akarta, hogy az emberek lássák és hallják, hogy Ő volt a szombat Ura.

A nyugalom napja elképzelhetetlen terhek napjává vált, amikor az emberek zsarnoki hagyományok súlya alatt görnyedeztek. A szabadságból rabszolgaság lett, az örvendezés kémkedéssé változott, és Jézus nem cselekedhetett igaz dolgokat szombaton anélkül, hogy az úgynevezett kegyesség nevében ne kritizálták volna és ne ítélték volna el azért, amit csinált.

A konfliktus nem is annyira a Jézus és a farizeusok közötti személyes harcról szólt, hanem sokkal inkább Isten szent nyugalom napja és a fájdalmasan eltorzított farizeusszombat között. Jézus missziójának része volt, hogy felszabadítsa, meggyógyítsa és megváltsa a szombatot a fogságból.

Jellemző módon a hat összeütközésből majdnem mindegyik a gyógyításról szólt, és mind a hat a testtel volt kapcsolatban. Jézus

szombatoként eljár a zsinagógákba tanítani, részt venni az igeolvasásban és az imádságban. A farizeusok nem kerültek vele konfliktusba a szombati istentisztelettel kapcsolatban. A vita abból támadt közöttük, ahogyan értelmezték a pihenést és a felfrissülést.

Jézus elméletben és példával előljárva egyaránt azt tanította, hogy helyes olyan dolgokat tennünk a nyugalom napján, melyek felfrissítenek, gyógyítanak minket, lélegzethez juttatják és erősítik a testet. Tehát nemcsak az istentisztelet és kegyesség, hanem a szükségszerűség és irgalom tettei is helyes nyugalomnap-i tevékenységek.⁶⁸

A nyugalomnappal kapcsolatos konfliktusok feloldása abban rejlik, ha megértjük, kicsoda Jézus és alávetjük magunkat Neki. Ezek a csatározások csak akkor érnek véget, ha Krisztusban megpihen a szívünk.

Szolgálatának kezdetén Jézus ezt mondta: „a szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért”. (Mk 2,27) A nyugalom napját Isten azért jelölte ki, hogy betöltse az ember szükségét: a pihenés, felfrissülés és öröme napja legyen. Az volt a célja Istennek, hogy ez legyen a hét legjobb napja, amit az emberek várnak, amire gyakorognak és amit öröme élveznek.

Ezekben a konfliktusokban Jézus gyakorlatilag azt mondta: „Nézzetek ide, farizeusok, nézzétek meg mit csináltatok a nappal! Azért adtam nektek, hogy szentek, egészségesek és boldogok legyetek, ehelyett arra használtátok, hogy elnyomjátok a népet, és lelkiismeretüket az emberi szabályok és előírások szolgálatába vessétek, amelyeket én sohasem parancsoltam. Elfelejtettétek, hogy először az embert alkottam meg, és csak utána a nyugalom napját.”

⁶⁸ Westminsteri hitvallás, 21:8

A farizeusok azzal vádolták meg Jézust, hogy megszegte a szombatot, miközben Ő azt róta fel nekik, hogy nem is tudják, miről szól igazából a szombat.

Az igazi nyugalomnap-i konfliktusok nem az azon végezhető *tevékenységekről* szólnak, hanem Krisztus tekintélyéről. Jézus ezt mondta: „az Embernek Fia a szombatnak is Ura”. (Mk 2,28) Az igazi kérdés valójában ez: *Úr-e* Jézus Krisztus, vagy sem? Ha igen, akkor Ő a szombat Ura, és ebben a minőségében megteheti, hogy Ő határozza meg a célját, funkcióját, értelmét és a helyes használatát. Ryle szerint:

Urunk fenntartja magának a jogot, hogy elvesse a szombattal kapcsolatos tradicionális szabályokat és emberi törvényeket, melyekkel a farizeusok túlterhelték a nyugalom napját. Az Emberfia nem azért jött, hogy romboljon, hanem hogy megmentsen. Arra használja hatalmát, hogy megszabadítsa az áldott szombatot a hamis, babonás elemektől, melyekkel a rabbik megtöltötték, megmérgezték, és hogy helyreállítsa az eredeti jelentését, használatát. Kijelenti azt is, hogy a szombat az Ő napja, mivel Ő teremtette és Ő rendelte el; Ő adta a Paradicsomban és a Sinai-hegynél – ennél fogva Ő fogja megvédelmezni és megtisztítani napját a zsidó előírásoktól, tanítványainak pedig az áldás és vigasztalás napja lesz, hogy eredeti terve szerint a hasznukra legyen.⁶⁹

⁶⁹ J. C. Ryle: *Expository Thoughts on St. Mark*, 42-43. o.

Amikor a farizeusok Jézust azzal vádolták meg, hogy megsértette a szombatot, amit Ő rendelt el, azzal tulajdonképpen az Úr tekintélyét tagadták meg.

A nyugalom napja mindig is az *Ő napja* volt és most is az, melyet abból a célból jelölt ki, hogy férfiak és asszonyok Teremtőként és Megváltóként tiszteljék Őt, Akiben fizikai és lelki nyugalmat találunk. Ez a nyugalom nap vagy az Úr napja eredeti jelentése.

A zsidók elvetették a nyugalomnapit pihenést, mert Krisztust, mint Urat is elvetették. Ugyanígy van ez ma is. Az emberek azért vetik el a pihenést az Úr napján, mert valójában a nap Urát vetik el.

A nyugalomnap életfelfogás. Isten azt parancsolta, hogy az emberek pihenjenek, és ha elvetették az Úr által kijelölt pihenést, meg kellett halniuk. Aki manapság elveti a nyugalomnapit pihenést, arra ugyanúgy érvényes a halálbüntetés, bár nem a világi vezetés által.⁷⁰ Akik elvetik Isten pihenését, és azt állítják, hogy képesek megállás nélkül dolgozni, halált aratnak a szüntelen stressz, magas vérnyomás, szívinfarktus, agyvérzés és rengeteg más betegség formájában. A nyugalom napjának megszegése továbbra is fizikai halálbüntetést von maga után.

Ráadásul lelki halált is okoz. A nyugalomnap tanítása az, hogy nem menthetjük meg magunkat bármely vagy akár az összes cselekedetünk által. Csak amikor abbahagyjuk a munkát, és megpihenünk Jézus Krisztus teljes és befejezett munkájában, akkor lesz teljes nyugalomunk! Akik elvetik Krisztus tettét saját cselekedeteik kedvéért, azoknak a második halál lesz osztályrészük. És ahogyan Robert Murray M'Cheyne írja: „A pokolban nincsen nyugalom napja.”⁷¹

A bűnösöknek nincs békességük, nincs nyugalomuk!

⁷⁰ Különbség van a nacionalista ószövetségi teokráciája és a nemzeteken átívelő új szövetség egyháza között abban, hogy a világi vezetés mennyire teheti kötelezővé a nyugalom napját. „A Mester emlékeztet minket Isten büntetésére, de a nyugalomnap megszegésekor nem vár ránk világi szankció.” Lásd W. J. Chantry: *Call the Sabbath a Delight* (Edinburgh: Banner of Truth, 1991), 61-70. o.

⁷¹ R. M. M'Cheyne: „I Love the Lord's Day”, in: A. A. Bonar: *Robert Murray M'Cheyne: Memoir and Remains* (London: Banner of Truth, 1966), 597. o.

KÉRDÉSEK

1. Kik voltak a farizeusok, és miről voltak híresek Jézus napjaiban?
2. Hogyan próbálták fenntartani és megőrizni Isten törvényét? Sikeresek voltak-e az erőfeszítéseik?
3. Egyetértett-e Jézus azzal, ahogyan a farizeusok értelmezték Isten törvényét?
4. Hogyan szemléltette Jézus véleményét a farizeusok szombatjával kapcsolatban?
5. Mi történt a „gabonaföldeken” folytatott csatában? Ki győzött? Hogyan?
6. Isten törvényével megegyező-e a nyugalom napján elvégeznünk a szükségszerű munkákat? Honnan tudjuk ezt?
7. Miről szólt a „sorvadt kezű ember esete”? Ki győzött? Hogyan?
8. Megszegte-e Jézus a saját törvényét, amikor szombaton gyógyított? Mit szegett meg, ami annyira felbőszítette a farizeusokat, amiért összeesküvést szőttek, hogy megöljék?
9. Isten törvényével megegyező-e a szeretetszolgálat gyakorlása a nyugalom napján? Honnan tudjuk ezt?
10. Mi történt a „görnyedt asszony-konfliktusban”? Ki győzött? Hogyan?
11. Mi az a vízkórosság? Miért hívták meg a beteg embert a farizeus otthonába szombaton? Mit tett Jézus?
12. Mi volt az a kulcsfontosságú kérdés, amit feltett Jézus, mielőtt meggyógyította volna a vízkóros embert? Mi kellene, hogy irányítsa minden tettünket?
13. Mi történt akkor, amikor Jézus elment a Betesda medencéhez? Miért nem örültek a zsidók, amikor látták, hogy az ember viszi azt a matracot, amin korábban feküdt?
14. Ki volt a hibás a vakon született ember vakságáért?

15. Hogyan látszott meg ebből a csodából, hogy Jézus a Messiás? Milyen következtetésre jutottak ebből a farizeusok? Miért?
16. Milyen következtetésre jutott Jézus a farizeusokról? Miért?
17. Milyen tevékenységkategóriákat lehet végezni a nyugalom napján?
18. Mi a nyugalom napjával kapcsolatos konfliktusok megoldásának a kulcsa? Mivel magyarázható, hogy az a kulcs?
19. Mi a valódi kérdés a nyugalom napjával kapcsolatos konfliktusokban?
20. Hogyan eredményez halált ma is a nyugalom napjának megszegése?

SZEMÉLYES ALKALMAZÁS

1. A farizeusok megpróbálták fenntartani és megőrizni Isten törvényét. Lehetséges-e, hogy az emberek rosszat tegyenek, miközben jót akarnak? Vannak-e az én életemben olyan területek, ahol jót akarok tenni, de közben valójában rosszat teszek?
2. A farizeusok megpróbálták megvédeni Isten törvényét úgy, hogy még Istennél is szigorúbbak voltak. Én is így teszek-e?
3. A gyülekezetem tanítja-e, hogy a Tízparancsolat ma is érvényes? Ha nem, vajon nem lehetséges, hogy a gyülekezetemben az emberek által alkotott szabályok kerültek az Isten által alkotott szabályok helyére?
4. Miért tett Jézus annyi gyógyítás-csodát a szombaton? Segítem-e jobban az Úr napján azokat az embereket, akik betegek, vagy különféle módon szenvednek? (vö. Jak 1,27)
5. Milyen kegyes vagy Istent imádó dolgokat teszek az Úr napján? Milyen szükségszerű dolgokat? Milyen szeretetszolgálatot végzek?
6. A farizeusok elégedettek voltak saját viselkedésükkel, másokat viszont gyorsan kritizáltak és elítéltek. Nem vagyok-e elége-

7. Ha Jézus a szombat Ura, akkor hogyan kellene hozzáállnom a nyugalom napjához?
8. Hogyan oldhatom meg egyszer s mindenkorra a nyugalom napjával kapcsolatos harcaimat?

dett én is túlságosan magammal szemben, miközben másokban mindig észreveszem a hibát és a problémát?

HETEDIK FEJEZET

HOGYAN ÜNNEPELJÜK AZ ÚR NAPJÁT SZENT ÉS ÖRÖMTELI MÓDON?

Ha a szombatot gyönyörűségnek hívod...
akkor gyönyörűséged lesz az Úrban.
– *Ézs 58,13-14*

Végre itt vagy, pompás reggel, ó szent pihenés napja!
Üdvözlöm kedves visszatéréseidet, Uram, áldd meg e perceket;
A halandó játékok alacsony sorából
Örökkévaló örömök magasságába szárnyalok,
Örökkévaló örömök magasságába szárnyalok.
– *“Hayward”, in: Dobell: Válogatások, 1806*

A vasárnap a „hét napjai közül a legjobb” kellene, hogy legyen, az Ó érthetetlen kegyelem⁷² kedves szerzője szerint. De valóban ez sokunk és családjaink számára?

Boston egyik elővárosában nőttem fel, és gyerekkoromban a vasárnap volt a hét leghosszabb napja. A puritánok nyugalom napjával kapcsolatos törvényeiből maradtak előírások (kék törvények⁷³), melyek szabályozták a vasárnap végezhető közösségi tevékenységeket. Az összes hivatal és bolt zárva tartott. Ha nem ment el az ember templomba (mi általában nem mentünk), gyakorlatilag nem volt mit csinálni, leszámítva a későig alvást, képregényolvasást és az unatkozást.

Nekünk a szombat volt a hét legjobb napja. Édesapának nem kellett dolgoznia, és rengeteg mindent lehetett csinálni, sokféle lehetett menni (amikor befejeztük a délelőtti házimunkát).

Csak távolról hallottunk a nyugalom napjának Istenéről, úgy, ahogy legtöbben a híres emberekről vagy az elnökről hallunk. Éppen ezért nem is tudtuk, milyennek kellene lennie az Úr napjának, és milyen áldásokat tartogat az számunkra. Rengeteg *kötelesség* és *tilalom* maradt ránk New England-beli elődeinktől, de nem tudtuk, hogy vasárnap miért szabad bizonyos dolgokat megtennünk, míg másokat nem. A nyugalom napjának külső előírásait betartottuk, de belsőleg nem értettük: nem tudtuk a nyugalom napját gyönyörűségnek hívni (Ézs 58,13), úgy, hogy át is éreznénk azt.

A külsőségek betartása belső értés nélkül nem más, mint formalizmus, és a formalizmus miatt korhad el korunk egyháza. Van egy barátom, aki ablakokat rak be a helyére, és ő mesélte el egyszer, milyen volt kicserélni egy öreg kis ház ablakát, amit festékekkel „zártak

72 John Newton: *The Works of John Newton* (Edinburgh: Banner of Truth, 1985), 3:504. o.

73 Azért nevezték őket így, mert eredetileg kék papírra nyomtatták.

le”. Csak a festék tartotta a helyén az üveget. Az ablakkeret gyakorlatilag por volt; egy nagy kalaptűt keresztül tudott szűrni a „fán”!

Az egyház korhadása azt jelenti, hogy a tagok a kegyesség látszatát megőrzik, de annak az erejét megtagadják. (2Tim 3,5) Ebben az állott lelki állapotban az emberek a vallásos hagyományok betartásához, például a nyugalom napjához ragaszkodnak, miközben úgy ülik végig az istentiszteleti liturgiát, hogy valójában nem tudják és nem is érdekli őket, hogy mit miért csinálnak. Ennek az a vége, hogy előbb-utóbb az egész elhagyják.

A McSzombat így egyre inkább vonzóvá válik egyes gyülekezetek számára, mivel ezzel legalább a látszatát megőrzik a minimális bibliai rendnek, miközben valójában a posztkeresztyén (azaz neopogány) kultúra vágyait teljesítik.

Azonban a bibliai nyugalomnapot nem úgy lehet fenntartani és megőrizni, hogy lazítjuk az életünkre gyakorolt hatását, sem pedig úgy, hogy egyre nagyobb béklyókat rakunk magunkra és másokra az emberi szabályokkal és előírásokkal. A bibliai nyugalomnapot úgy lehet fenntartani és megőrizni, ha úgy tartjuk meg, ahogy Isten elrendelte: értjük a célját és megbecsüljük a velejáró áldásokat.

Láttuk, hogy a nyugalomnap a múlt eseményein alapuló jelenbeli pihenés, mely jövőbeli jelentőséggel bír az Úr nagy napján.

A negyedik parancsolatban Isten kijelenti, hogy Ó korlátlan hatalommal bír az idő felett (Ő alkotta). Korlátlan az Ó hatalma afelett is, hogy mi hogyan osztjuk azt be (minket is Ő alkotott!). Az idők kezdetétől kijelölt egy napot a hétből, hogy az a Benne levő pihenés és felfrissülés napja legyen.

Mindannyian megtartjuk a nyugalom napját. Mindenhol, mindenki. A vasárnap minden héten rendszeresen eljön, és mindannyian teszünk valamit azzal a nappal. A kérdés nem az, megtartjuk-e a nyugalom napját, hanem hogyan tartjuk meg!

Vannak, akik buzgóbbak a Szentírás előírásainál, magukat és másokat olyan szabályokkal és előírásokkal kötik meg, melye-

ket Isten sohasem szabott ránk. A farizeusok is büszkék lennének rájuk.

Mások nem ennyire szigorúak, és nem tartják be a Szentírás előírásait. Így nem részesülnek azokban az áldásokban, amiket Isten azoknak ígér, akik szeretetben szent módon megtartják az Ő napját.

Manapság a nyugalom napját övező vitákban a központi kérdés pontosan ugyanaz, ami régen volt: Jézus Krisztus, mint Úr tekintélye. *A nyugalom napjának Ura hogyan akarja, hogy a saját javunkra és az Ő dicsőségére használjuk a napot?* Erre a kérdésre kell választ találnunk ebben a fejezetben.

„Végre!” – gondolják most sokan. „Eljutunk oda, amit már az elején szerettem volna. Végre megkapom a laminált, kis pénztárcaméretű listámat arról, hogy *mit szabad és mit nem szabad* megtennem a nyugalom napján.”

Sajnálom, de mostanra már bizonyosan mindenki rájött arra, hogy az élet nem ennyire egyszerű. Töltsünk még egy kis kávé, ha elfogyott, mert még jó néhány dologról beszélnünk kell. W. B. Trevelyan a következőket mondja:

Az ember tudományának nagy része abból áll, hogy megpróbálja kigondolni a vezérlőelveket, és azokat a mindennapi élete egyes részleteire alkalmazza. Úgy tűnik, az a Mindenható Isten akarata, hogy a gyakorlati életben semmi se legyen egyszerű.⁷⁴

Kigondolni az elveket. Ez a legnehezebb rész. Közülünk sokan szeretnénk, ha lenne egy felettesünk – mondjuk a lelkipásztor – ,

74 W. B. Trevelyan: *Sunday* (London: Longmans, Green and Co., 1903), 3. o.

aki abszolút részletességgel, egyszerű szavakkal elmondja, hogy mit csináljunk, és mit ne csináljunk. Azzal tényleg egyszerűvé és egyértelműbbé válna az életünk, nem? Szabad kocognom vasárnap? És délután vitorlázni menni? Lenyírni a fűvet? Vásárolni a bevásárlóközpontban? Begyűjtani a grillsütőt egy kis kerti grillezéshez? Chantry bölcs figyelmeztetése így hangzik:

Ezt a viselkedés egyes elemeiről szóló kérdezősködést sajnos pontosan az a fajta gyülekezet vezető támogatja, aki büszke énjét azzal akarja erősíteni, hogy egy bizonyos erkölcsi mértékadó guru szerepében tetszeleg. Ez a „vezető”, miközben ideális presbiter vagy lelkiismeretes tanító akar lenni, az élet legapróbb részleteivel kapcsolatban is kész tanácsokkal rendelkezik. A gyakorlati kérdéseket úgy kezeli, hogy az emberek teljes egészében a tanácsára vannak utalva a személyes életükkel kapcsolatban. Gyülekezetének tagjai képtelenek dönteni, kivéve ha a „bölcsek bölcse” engedélyt vagy tiltást jelez.⁷⁵

Folytatja:

Sohasem az volt a cél, hogy Isten népe kimerítően részletes útmutatást kapjon arról, hogy az egyes helyzetekben mit kell tennie. Nem azért helyezte Isten a presbitereket vezető beosztásba, hogy megszabják, milyen utat kell követnünk az egyes pillanatokban.

75 W. J. Chantry: *Call the Sabbath a Delight* (Edinburgh: Banner of Truth, 1991), 104. o.

Urunk Igéjének hatalmas elveit adta nekünk. Elküldte Szentlelkét, hogy segítse az értelmünket, hogy minden egyes döntéshelyzetben fejlődjön az adott szent lelki élete. Csak belső vívódások árán tudja majd eldönteni, hogy az adott helyzetben mi a legjobb teendő.

Isten Igéjének általános elvei elegendő útmutatást adnak a keresztyén ember felvértezéséhez, és emellett a Szentlélek támogatása elegendő, hogy szembe tudjon nézni minden helyzettel.⁷⁶

A jó hír az, ha keresztyén vagy, minden szükséges dologgal el vagy látva ahhoz, hogy kiderüljön számodra, mit akar Isten, hogy tegyél a nyugalom napján. Isten adta az Ő Igéjét és az Ő Szentlelkét. A rossz hír az, hogy gondolkoznod kell, lelkileg növekedned kell, és belső harcokon kell átmenned. A szentséghez nem vezet rövid út.

Melyek azok az általános elvek Isten Igéjéből, amelyek segítenek minket, hogy úgy tartsuk meg a nyugalom napját, ahogyan Urunk szeretné? Rendszerben, ha tényleg szükséged van egy laminált lapocskára, valahogy így nézzen ki:

- tartsd meg szent módon
- tartsd meg örömteli módon
- tartsd meg őszintén
- tartsd meg alázatosan

⁷⁶ Ibid., 105. o.

TARTSD MEG SZENT MÓDON

A *szent* szó jelentése különleges, egyedi, akit vagy amit Isten az általános használatból a saját céljaira tett félre. Arra hívott el minket Isten, hogy a nyugalom napja a testi-lelki pihenés és felfrissülés céljából az Ő számára tegyük félre.

Fontos látnunk, hogy önmagunktól mi nem szentelhetjük meg a nyugalom napját. Isten ezt már megtette az Ószövetségben teremő és szabadító tettein keresztül, illetve az Újszövetségben Jézus Krisztus feltámadása és a Szentlélek ajándéka által.

A ma ünnepeelt feltámadás nyugalom napja nem ugyanaz, mint az ószövetségben levő kivonulás nyugalom napja. Az a szombat a rítusokkal és áldozatokkal meghalt Krisztussal együtt, és a hét első napján újból feltámadt, mint az új szövetségben levő Úr napja. Így írhatta Pál a kolosséiaknak:

Senki azért titeket meg ne ítéljen evésért, vagy ivásért, avagy ünnep, vagy újhold, vagy szombat dolgában: Melyek csak árnyékai a következő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé. (Kol 2,16-17)

Mit akart Pál mondani ezzel? Azáltal, hogy a „szombatot” összehasonlította más vallási ünnepekkel, melyek a Krisztusban található valóságnak csupán árnyékai voltak, talán azt akarta tenni, amit Jézus sem: eltörölni a szombatot? Távol legyen.

Az ószövetségi körforgást egyértelműen megszakította Krisztus eljövetele, de ugyanolyan egyértelmű az is, hogy az Újszövetségben a hét első napja megkülönböztetett volt, vagyis el lett választva a többi hat naptól.

Az újszövetség nem azonos az ószövetséggel, mégis ugyanazon kegyelmi szövetség progresszív megnyilvánulása. Ez azt jelenti, hogy amíg az Újszövetségben megváltozott a nyugalomnap megünneplésének napja és formája, az ünnep megtartásának elvei ugyanolyan fontosak a bibliai hit és élet szempontjából. „Annakokáért megvan a szombatja az (vagy a nyugalom napjának megtartása megmarad⁷⁷) Isten népének”. (Zsid 4,9)

Tehát a nyugalom napjának megszentelése azt jelenti, hogy az Úr népével az Úr napján istentiszteletre gyűlünk össze – ez szükséges, nem csupán tetszőleges jellegű. Az Ószövetségben kétszer annyi áldozatot mutattak be szombaton, mint egyébként máskor. Az emberek összegyűltek a szent sátornál, a templomban és a zsinagógákban istentiszteletre, és otthonaikban közösségekben voltak egymással. Hívó férfiak, nők és gyerekek egyaránt Isten szeretetéből fakadó ajándéknak tekintették a szombatot: a kegyelmi szövetség rendszeresen visszatérő jelének tartották. Jó nap volt, amikor lehetett pihenni és lélegzethez jutni fizikailag, lelkileg, érzelmileg és minden módon.

Az Újszövetségben nem mutattak be kétszer annyi áldozatot, mint máskor: Krisztus az egyedüli elegendő és hatásos bűnért való áldozat, melyet egyszer s mindenkor elég volt bemutatni. (Zsid 7,26-27) A kézzel épített templom helyébe az élő kövekből épített lelki ház lépett. (1Pét 2,5) Megváltozott a hét napja, az istentisztelet módja, de a közösségi istentisztelet szükségessége nem változott. A Zsidókhoz írt levél írója ezért kéri olvasóitól:

Mivelhogy azért atyámfiái bizodalunk van a szentélybe való bemenetelre a Jézus vére által,

77 S. M. Baugh szerint, idézve in: J. A. Pipa: *The Lord's Day* (Fearn, Scotland: Christian Focus, 1997), 116. o.

azon az úton, a melyet Ő szentelt nekünk új és élő út gyanánt, a kárpit, azaz az Ő teste által, és lévén nagy papunk az Isten háza felett: járuljunk hozzá igaz szívvel, hitnek teljességével, mint a kiknek szívök tiszta a gonosz lelkiismerettől, és testök meg van mosva tiszta vízzel; tartsuk meg a reménységnek vallását tántoríthatatlanul, mert hű az, a ki ígéretet tett, és ügyeljünk egymásra, a szeretetre és jó cselekedetekre való felbuzdulás végett. El nem hagyván a magunk gyülekezetét, a miképen szokásuk némelyeknek, hanem intvén egymást annyival inkább, mivel látjátok, hogy ama nap közelget. (Zsid 10,19-25)

Figyeljük meg a többes szám első személyű felszólítások ismétlődését: járuljunk azért oda igaz szívvel; a reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk; ügyeljünk arra, hogy egymást kölcsönösen szeretetre és jó cselekedetre buzdítsuk; saját gyülekezetünket ne hagyjuk el; bátorítsuk egymást. Ezeket ráadásul a közeledő napra, az Úr hatalmas napjára tekintve tegyük, amikor meg fogja ítélni a földön a népeket. A gyülekezeted istentiszteleitein való rendszertelen részvétel nem az érettség bizonyítéka, hanem inkább a lelki romlottságé.

Mindannyiunknak szükségünk van a nyugalom napjára. Mindannyiunknak szüksége van mindazokra az áldásokra, melyeket rajta keresztül kapunk. Szükségünk van a közös istentiszteletből fakadó barátságokra és a közösségre, és szükségünk van a biztatásra, hogy szeressünk, engedelmeskedjünk, és kedvesek legyünk, melyek mind-mind a közös találkozásból fakadnak.

Amikor a vasárnap egyszerűen a hétvége részévé válik és elveszti az Úr napjaként élvezett egyedi, szent voltát, akkor ennek te és én leszünk a vesztesei. Rövidebb idő alatt nem tudjuk elnyerni mind-

azt, ami a nyugalom napjának a célja. A McSzombatok lehet, hogy kielégítik a pillanatnyi szükségleteinket, de lelkünket nem tudják betölteni.

TARTSD MEG ÖRÖMTELI MÓDON

A nyugalom napja nemcsak szent nap kell, hogy legyen, de örömteli nap is. Nicholas Ferrar, a Little Gidding-i közösség alapítója (1625) szavaival: „Isten megáldotta és megszentelte a napot; a kettőnek együtt kell járnia. Ha örömteli napot szeretnénk, akkor meg is kell szentelnünk azt.”⁷⁸

A teremtés, szabadítás és a gondviselés hatalmas Istenének jelenlétében a gyásznak és szomorúságnak menekülnie kell. A bibliai imádást nemcsak a komolyság jellemzi, hanem a komoly örvendezés és ünneplés is! Ujjongás, tapsolás, ének és tánc mind részei voltak lelki őseink tapasztalatának, és bár lehet, hogy külsőleg náluk jobban fékezzük magunkat, szívünknek ugyanúgy örvendeznie kellene Annak a jelenlétében, Akit szeretünk. Chantry így fogalmaz:

Sajnos közülünk csak kevesen gondolnak arra, hogy milyen fontos örvendezve imádni Istent. A zsoltárírók a kivételek közé tartoznak. Például a 100. zsoltárban ezt olvassuk: „*Ujjongjatok az Úr előtt az egész földön! Szolgálatok az Úrnak örömmel, vigadozva járuljatok színe elé!*” Bár meg kell, hogy valljuk Neki bűneinket, és

⁷⁸ N. Ferrar, idézve in: A. L. Maycock: *Nicholas Ferrar of Little Gidding* (Grand Rapids: Eerdmans, 1980), 208. o.

a további megszentelődéshez szükségünk van a kegyelemre, az istentisztelet légkörét nem szabad, hogy a szomorúság és a lelkiismeretfurdalás uralja. A lelkészeknek fontos megtanulniuk, hogy mennyire fontos, hogy az emberek szívéből örvendező dicsőítés szálljon. Bűnös voltunk állandó diétája önmagában csak sivárrá teszi a közösségeinket, és az Úr napja így teher lesz.⁷⁹

Lelki értelemben véve a nyugalom napja a kegyelemből való megváltás jelképe. Nem az én saját cselekedeteim miatt, hanem Isten tette miatt menekülök meg. Igazi pihenést csak Krisztusban találhatunk. Ez igazán jó indok az örvendezésre!

Ráadásul a nyugalom napja Isten igaz ítéletét is jelképezi: a gögös és lázadó nép hitetlenségének és nyugtalanságának bizonyítéka. Így kivétel nélkül mindannyiunkhoz szól. Pál szerint:

Mivelhogy azért az Istennek nemzetsége vagyunk, nem kell azt gondolnunk, hogy aranyhoz, vagy ezüsthöz, vagy kőhöz, emberi mesterség és kitalálás faragványához hasonlatos az istenség. E tudatlanságnak idejét azért elnézvé az Isten, mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek: Mivelhogy rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerekességét igazságban egy férfiú által, kit arra rendelt; bizonyosságot tévén mindenkinek, az által, hogy feltámasztá őt halottaiból. (ApCsel 17,29-31)

⁷⁹ W. Chantry: *Call the Sabbath a Delight*, 37. o.

Krisztus feltámadásával Isten bizonyítja, hogy egy napon, az Úr majd megítéli a világot.

Az Újszövetség irataiban egyértelműen látszik a feltámadás központi volta. Ami nem ennyire egyértelmű számunkra, mai emberek számára az az, hogy Krisztus feltámadása mennyire fontos volt gyakorlati szempontból a mi naponkénti örömünk és boldogságunk miatt.

Pál megértette, hogy a kézzel meg nem fogható dolgok, amiket keresünk, az örömet, boldogságot és elégedettséget testi vagy anyagi körülményeinkben nem fogjuk megtalálni, csak ha Krisztus feltámadásának erejét örvendezve felismerjük. Erről tett biznyságot a filippibelieknek:

Tudok megaláztatni is, tudok bővölködni is; mindenben és mindenkben ismerős vagyok a jóllakással is, az éhezéssel is, a bővölködéssel is, a szűkölködéssel is. Mindenre van erőm a Krisztusban, Aki engem megerősít. (Fil 4,12-13)

Hol találunk ilyen erőt az élethez? Pál válasza:

Hogy megismerjem Őt, és az Ő feltámadásának erejét, és az Ő szenvedéseiben való részesülésem, hasonlónak lévén az Ő halálához; ha valami módon eljuthatnék a halottak feltámadására. (Fil 3,10-11)

A nyugalom napján jelképesen és valóságban belépünk az Isten által rendelt életritmusba. Megnyugodunk és felfrissülünk Krisztus halálból való feltámadásában, melyet a gyülekezeti istentiszteleten ünneplünk, fizikailag és lelkileg is készen állunk az új hét kezdetére.

Összetörtem-e a világgal való találkozásaimban? Az Úr napján gyógyulást és új erőt találhatok Krisztus hatalmában. Félelmeim vannak és szorongok az elkövetkező munkahelyi vagy iskolai héttel kapcsolatban? „Mindenre van erőm a Krisztusban, Aki engem megerősít.” (Fil 4,13)

Bármilyen fizikai, lelki vagy érzelmi szükségletem van, Isten a nyugalom napján adott nekem időt, hogy a szükséges segítséget megkaphassam Isten Lelkének, az Igének és népének szolgálatán keresztül.

KÉRDÉSEK

1. Mik voltak azok a kék törvények? A közösségünk másként tekint-e a vasárnapra, mint a hét többi napjára? Ha igen, ez miben látszik meg?
2. Mi a formalizmus? Láthatók-e a formalizmus nyomai a mai kor egyházában? Ha igen, miben?
3. Miért válik a McSzombat egyre inkább vonzóvá a gyülekezetek számára?
4. Hogyan lehet helyesen fenntartani és megőrizni a bibliai nyugalom napot?
5. „A nyugalom napja a _____ eseményein alapuló _____ pihenés, mely _____ jelentőséggel bír az Úr nagy napján.”
6. Milyen értelemben tartják meg az emberek a nyugalom napját? Ezek szerint mi a nyugalom napja megtartásának fontos kérdése?
7. Milyen két hibát kerüljünk el a nyugalom napjának megtartásakor?
8. Mi a mai nyugalom nappal kapcsolatos konfliktusok központi kérdése?

9. Mi a nyugalom napjának megtartásában a legnehezebb? Miért olyan nehéz?
10. Mit tennének legszívesebben az emberek? Miért nem jó ötlet?
11. Chantry szerint Isten milyen két ajándékot adott nekünk, melyek segítségével megtaláljuk a nyugalom napja megtartásával kapcsolatos kérdéseinkre a válaszokat?
12. Isten Igéjéből melyek azok az irányvonalak, amelyek segítségével úgy tudjuk megtartani a nyugalom napját, ahogyan azt Isten szeretné?
13. Mit jelent a *szent* szó? A nyugalom napja milyen értelemben szent nap?
14. A negyedik parancsolat megkívánja-e az újszövetségi hívőktől, hogy ugyanúgy megtartsák a nyugalom napját, mint az ószövetségi hívők? Miért vagy miért nem?
15. Mi a szerepe a közösségi istentiszteletnek a nyugalom napjának megszentelésében?
16. „A biblikus istentiszteletet nemcsak a _____ jellemzi, hanem a komoly _____ és _____ is!”
17. A nyugalom napja milyen értelemben jelképezi a kegyelemből való megváltást?
18. A nyugalom napja milyen értelemben jelképezi Isten igazságos ítéletét?
19. Krisztus feltámadásának történelmi eseménye, amely annyi évvel ezelőtt történt, hogyan kell, hogy befolyásolja mindennapi örömeidet és boldogságodat?
20. Mit nyújt konkrétan és egyedi módon a nyugalom napja heti lelki szükségleteim kielégítéséhez?

SZEMÉLYES ALKALMAZÁS

1. A vasárnap valóban „a hét legjobb napja” számomra és családom számára? Miért vagy miért nem?
2. Régen a vasárnapi kék törvények uralták a puritánok New England-beli közösségi életét. Elviekben támogatnia kellene-e a világi hatalomnak a nyugalom napjának megtartását? Miért vagy miért nem? Milyen bibliai helyeket lehetne ezzel kapcsolatban idézni?
3. Lehetséges-e teljesen betartani a nyugalom napját anélkül, hogy ismernénk (és szeretnénk) a szombat Urát? Miért vagy miért nem?
4. A formalizmus milyen értelemben olyan az egyházon belül mint a korhadás? A mi gyülekezetünk életében van-e látható jele a formalizmusnak? Mit tehetnél ellene, ha van?
5. A korábbi 7. számú áttekintő kérdésben két gyakori hibát kellett felsorolni, amelyet el kell kerülnünk a nyugalom napjának szent módon történő megünneplése során. Látod-e bármelyik hibának a jeleit a te életedben? A gyülekezetedben? Hogyan lehetne elkerülni őket?
6. Mi a legnehezebb az elvek kitalálásában? Mitől félünk? Hogyan csökkenthetjük minimálisra ezt a félelmet?
7. Hogyan tudom megszentelni a nyugalom napját? Hogyan tudom a minimumon tartani a szükséges munkát? Milyen különleges pihenéssel, istentisztelettel és szeretetszolgálatl kapcsolatos tevékenységeket végezhetek, amelyek megkülönböztetik ezt a napot a többi hat naptól?
8. Milyen mértékben veszek részt gyülekezetem közösségi istentiszteletében? Ha beleszámolom az olyan tényezőket is, mint az életkor és az egészség, eljárak-e olyan gyakran, amennyire kellene? Milyen hátránnyal jár rám nézve, ha nem járok istentiszteletre? Milyen kárt okoz ez a gyülekezet testének?

9. Mit tehetek annak érdekében, hogy nagyobb legyen az öröm a gyülekezet közösségi istentiszteletén?
10. A nyugalom napjának van-e evangélizációs jellege? Ha igen, hogyan tudnám ezt kihasználni?
11. Ha Jézus halálból való feltámadása központi szerepet játszik az Újszövetség üzenetében, mennyire kellene, hogy központi szerepe legyen az én életemben? Ilyen szerepe van? Ha nem, mit tehetek ezzel kapcsolatban?
12. Szükségem van-e valóban a nyugalom napjára? Miért?

NYOLCADIK FEJEZET

HOGYAN ÜNNEPELJÜK AZ ÚR NAPJÁT ŐSZINTÉN ÉS ALÁZATOSAN?

Ha megtartóztatod szombatod lábadat,
és nem űzöd kedvtelésedet szent napomon,
és a szombatot gyönyörűségnek hívod,
az Úr szent és dicsőséges napjának,
és megszenved az, dolgaidat nem tevén,
foglalkozást sem találván, hamis beszédet sem szólván.
– *Ézs 58,13*

Most szálljon le a Király és üljön kegyelmes trónján;
Jogarad, Uram, nyújtsd ki, mikor a szentek néznek rád;
Hadd érezzék a bűnösök a te életadó Igéd,
És megismerhessék és félhessék az Urat,
És megismerhessék és félhessék az Urat.
Szállj alá, mennyei Galamb a te életadó hatalmaddal;
Fedd fel a Megváltó szeretetét, és áldd meg e szent órákat;
Így lelkem új életet nyer,
És nem töltöm hiába az Úr napját,
És nem töltöm hiába az Úr napját.
– *“Hayward” in: Dobell: Válogatások, 1806*

Ben Patterson, a *Christianity Today* egyik szerkesztője kifejti, hogy sok keresztyén ellentétes érzélemmel viseltetik a nyugalom napjával kapcsolatban:

Tudják, hogy különleges és meg kell tartani, de nem igazán tudják miért és hogyan... Éppen ezért mindig keresik a kiskapukat: hogyan kaphatnak elismerést a nyugalom napjának betartása miatt anélkül, hogy valójában megtartanák azt.⁸⁰

Láttuk, hogy meg kell szentelnünk a nyugalom napját. Nem egy átlagos vagy közönséges napról van szó, hanem arról a különleges időről, melyet az idő Ura és Teremtője választott el, hogy az népe számára áldás és felfrissülés legyen.

Azt is értenünk kell, hogy boldogan kell megtartanunk a nyugalom napját. Mivel mi a minden kegyelem Istenét szeretjük, ha abban a kiváltságban van részünk, hogy minden egyéb kötelezettségtől szabadon az Atyával, a Fiúval és a Szentlélekkel tölthetünk egy teljes napot, akkor az nem a szomorkodásra ok, hanem az örömdzésre és a boldogságra.

Ebben a fejezetben megnézzük a megmaradt két elvet, és azt hogy ezek miként segítenek abban, hogy Isten szerinti nyugalomnapunk legyen.

80 B. Patterson: "Rest? Never on Sunday", *Christianity Today* 30. évfolyam, 13. szám (1986. szeptember 19.), 16-17. o.

TARTSD MEG ŐSZINTÉN

Az Úr napján a közösségi istentiszteleten veszünk részt, és egyéni kegyességünket öntjük cselekedetekbe – azonban nem kizárólag ezt tesszük. A fizikai, érzelmi, sőt az intellektuális pihenés is beletartozik abba a „nyugalomba”, melyet a Szentírás megkíván tőlünk, amikor abbahagyjuk hatnapos munkánkat.

Isten törődik a testünkkel és a lelkünkkel egyaránt. Miért is ne törődne? Teljes lényeknek teremtett minket, nem test nélküli lelkeknek!

Nem hiszem, hogy külön meg kellene határoznom, hogy mi is az a munka. Egyikünknek sincs szüksége 1500 betartandó szabályra. Mindannyian felismerjük a munkát, amikor dolgoznunk kell.

Legyünk őszinték magunkkal és Istennel. A foglalkozásunk (ács, műszerész, eladó, titkárnő, igazgató) a mi munkánk. Ezenkívül vannak még más tevékenységek, melyek szintén a munka kategóriájába tartoznak: házimunka, kert munkája és a házi feladat.

A nyugalom napján abba kell hagynunk a munkánkat, és meg kell pihennünk Isten munkájában. Patterson fanyar humorral írja: „A heti hét napos munkában elgyengülhet az ember.”⁸¹

Azonban nem minden tevékenység munka. A pihenés nem feltétlenül jelent tétlenséget. A pihenés lehet aktív pihenés is. Az Ószövetségben a pihenés mindenütt felfrissülést jelent. A Szentírásban a pihenés szó kapcsolódik a „lélegzethez”. Ha megpihenünk vagy felfrissülünk, az megfelel annak, amikor levegőhöz jutunk, vagy amikor új lélegzetet veszünk.

81 Ibid., 16. o.

A szó kapcsolódik még Isten teremtő munkájához is: Ő *rálehelt* a mozdulatlan emberalakra, melyet a föld porából alkotott – így kapott az ember életet. (1Móz 2,7) *Felüdülés* szavunk is hasonló ehhez. Amikor *felüdülünk*, újból helyreállnak életünkben a dolgok, felfrissülünk, vagyis frissességet kapunk. Felüdülésnek számít minden olyan megengedett cselekedet, amely megújítja a testet vagy a lelket.

Tehát a felüdülés az élet szükséges része. A puritánokról néha úgy beszélnek, mint akik a felüdülés ellen lettek volna. Ez nem egészen pontos megfogalmazás. A puritánok nem voltak a pihe-nés, a játék és különböző fajta felüdülési módok ellen. Számukra az volt kérdés, hogy ezeket és minden tevékenységet Isten dicsőségére végezzünk. (1Kor 10,31) A puritán John Winthrop (1588-1649), a Massachusetts Bay kolónia első kormányzója a következőt mondja:

Amikor már jó ideje megtartóztattam magam a szívem leginkább kívánt világi vágyaitól, nagyon szomorúan és kényelmetlenül éreztem magam, mivel sokkal inkább ügyeltem arra, hogy a világgal ne érintkezzek külsőleg, minthogy a világ szeretetét a szívemen kívül tartsam, vagy hogy megőrizsem mennyei kapcsolatomat. Emiatt elvesztettem Istentől kapott vigasztalásomat, és nem mertem semmiféle földi élvezetben sem részt venni: tompaságba és elégedetlenségbe süllyedtem. Amikor ezt végül észrevettem, megvizsgáltam a szívemet, és kiderült, hogy szüksége van értelmemnek a külső kikapcsolódásra – ezt el is fogadtam, és a mértékkal végzett tevékenység valóban üdítőnek bizonyult. Azonban pontosan ebben rejlett a csapda is: észrevettem, hogy bár Isten és saját lelkiismeretem meg-

engedte ezeket a cselekedeteket, amikor szükségem szorult, viszont később előfordult, hogy a keresztyén szabadság ürügyén sok esetben akkor is úgy tettem, mintha szükségem lenne a kikapcsolódásra, miközben meglettem volna nélküle is. Így viszont szívemet fokról fokra foglyul ejtették a világi gyönyörök, miközben a Lélek kegyelmét hiábavalóvá tettem. Kiderült, hogy még ha Isten meg is engedi, hogy tetszés szerint használjuk a külső felüdülést adó dolgokat, józanul éljünk velük, szívünket őrizzük meg szabadon, mivel Isten féltékenyen igényli a mi szeretetünket, és nem tűr el abban képmutatást.⁸²

Miközben Winthrop megpróbálta a világ szeretetét a szívén kívül tartani, először megtartóztatta magát a felüdítő tevékenységtől. A lelki eredménye ennek nem az lett, amit várt. Tompává és elégedetlenné vált, nem talált vigaszt Istenben, és depressziós („szomorú”) lett. Amikor felismerte, hogy valami nincs rendben, megvizsgálta szívét, és kiderült, hogy az értelmének szüksége van a felfrissülésre valamilyen külső üdítő tevékenységben. Keresett magának valamilyen pihentető tevékenységet, és érezte, hogy testileg-lelkileg megújul. Úgy tűnt, hogy Isten és a lelkiismerete egyaránt helyeslik a kikapcsolódást. Azonban Winthrop észrevette, hogy lassanként („fokról fokra”) kikapcsolódása összeütközésbe kerül az Istennel való kapcsolatával. Akkor is úgy érezte, hogy szüksége van a kikapcsolódásra, amikor valójában nem is volt rá szüksége.

82 J. Winthrop: *Winthrop Papers* (Boston: Massachusetts Historical Society, 1929), 1:201-202. Idézzé in: E. S. Morgan: *The Puritan Family* (New York: Harper & Row, 1966), 17. o.

ge, és a világi kikapcsolódás keresése közben lelki élete kihűlt. Az egyébként megengedett tevékenységek túlzott végzése egyfajta bálványimádássá válhat.

Van-e olyan kikapcsolódás, ami megengedhető a nyugalom napján? A puritánok felismerték, hogy az üdítő tevékenységek általában hordoznak magukban valamilyen értéket, de nem látták, hogy a kikapcsolódás hogyan szolgálhatja a nyugalomnap érdekeit. Tiltásuk legalábbis részben arra épült, amit Beckwith és Stott az Ézs 58,13-14 „kétségbevonható értelmezésének” nevezték.⁸³ A szöveg a következőképpen hangzik:

Ha megtartóztatod szombatod lábadat, és nem űzöd kedvtelésedet szent napomon, és a szombatot gyönyörűségnek hívod, az Úr szent és dicsőséges napjának, és megszenteled azt, dolgodat nem tevén, foglalkozást sem találván, hamis beszédet sem szólván: Akkor gyönyörűséged lesz az Úrban; és én hordozlak a föld magaslatain, és azt mívelem, hogy Jákóbnak, atyádnak örökségével élj; mert az Úr szája szólt!

Bár néhány szövegmagyarázó szerint a dolgainkat tenni, foglalkozást találni és hamis beszédet szólani mind munkával kapcsolatos kifejezések, mások úgy gondolják, hogy a tiltás mindenre vonatkozik, ami egyéni élvezetet okoz.

Pink a puritánok véleményét osztja⁸⁴, amikor tiltja „a természetes szórakozást, és hogy az Úr napján saját élvezetünket keressük.”⁸⁵ Pipa

83 R. T. Beckwith és W. Stott: *The Christian Sunday* (Grand Rapids: Baker, 1978), 145. o.

84 Vö. Westminsteri hitvallás, 21:8

85 A. W. Pink: *The Ten Commandments* (Swengel, Pa.: Reiner Publications, 1971), 31. o.

hasonlóképpen beszél: „a saját élvezetünkre végzett dolgok azok, melyeket szeretünk csinálni, vagy kötelesek vagyunk tenni a másik hat napon: üzlet, munka, játék vagy bármi más. Amikor ezeket Isten szent napján tesszük, akkor megszenteltelennítjük azt.”⁸⁶

Bizonyos értelemben mindkét nézet szem elől téveszti a lényegét. A nyugalom napjának megtartása nem csupán egyszerűen arra korlátozódik, hogy nem folytatunk üzleteti tevékenységet, és nem terjed ki arra, hogy tiltana mindent, amit szeretünk csinálni.

Ézsaiás egyértelműen beszél a nyugalom nappal kapcsolatos félreértésekről. Kinek a napjáról van szó? Kicsoda a nyugalom napjának Ura, és hajlandó vagyok-e leborulni előtte? Mit akar a nyugalom napjának Ura, hogy hogyan használjam fel a napot saját javamra és az Ő dicsőségére?

Ahogy Beckwith és Stott írta: a „nem űzöd kedvtelésedet” kifejezés „könnyebben vonatkozhat az önfejűségre, mint a kikapcsolódásra.”⁸⁷ Az Ige lényege nem is az, hogy vasárnap kerülnünk kellene a kikapcsolódást vagy örömteli dolgokat, mint inkább az, hogy „foglyul ejtsünk minden gondolatot a Krisztus iránti engedelmességre”. (2Kor 10,5)

Szeretetből azon kell munkálkodnunk, hogy akaratunkat az Övé alá rendeljük. A nyugalom napja arra hív minket, hogy Isten akaratát sajátunkévá tegyük, hogy amikor megteesszük azt, amit mond nekünk, akkor valójában azt tesszük, amit mi szeretnénk.

Akkor mi legyen a kikapcsolódással? Tekintettel arra, hogy a kikapcsolódás valóban felfrissíti testünket és lelkünket, a mértékkel végzett kikapcsolódás megengedhető lehet vasárnap. Chantry biblikus és ésszerű megközelítést alkalmaz az ilyen kérdésekkel szemben:

86 J. A. Pipa: *The Lord's Day* (Fearn, Scotland: Christian Focus, 1997), 18. o.

87 Beckwith és Stott: *The Christian Sunday*, 145. o.

A nyugalom napján végzett tevékenységek esetében sokkal inkább az indíték a fontos, mint a külső cselekedetek. „Biciklizhettek-e vasárnap?” Mivel a kisebb gyerekek még nem ismerik szívük indulatait, és nem tudják az általános alapelveket az egyes esetekre alkalmazni, a szülőknek kell megalkotniuk a szabályokat. Lehet, hogy lesz olyan család, ahol annyira hozzánőttek a gyerekek a biciklizéshez hat napon át, hogy a szülők meg fogják kérni őket, hogy vasárnap ne biciklizzenek. Mindezt azért, hogy ezzel jelezzék: az Úr napja más mint a többi, és másfajta tevékenységeket szerveznek arra a napra. Azonban alighogy elmondja az egyik szülő a gyermekének, hogy nem fognak biciklizni vasárnap, mivel az az Úr napja, arra kétkerekűzik egyik keresztyén szomszédjuk a gyerekeivel – mindannyian biciklin! Lehet, hogy ő pedig azt tartotta jónak, hogy egy kicsit mozogjanak, hogy majd az esti istentiszteleten nyugodtan tudjanak ülni a gyerkőcök.⁸⁸

Milyen fajta szórakozás engedhető még meg? Amikor „kigondoljuk az elveket”, lesz olyan, hogy nem mindig értünk egyet az alkalmazásban. Mindig gondoljuk a legjobbat azokról, akik jó lelkiismerettel más következtetésre jutnak, mint mi. Kálvin Jánost az üdítette fel, ha tekézhett vasárnap délutánoként. Tartsuk őt kevesebbre, ha lelkiismeretünk nem szívesen tenné azt, amit ő? Chantry a következő figyelmeztetést teszi ezzel kapcsolatban:

88 W. J. Chantry: *Call the Sabbath a Delight* (Edinburgh: Banner of Truth, 1991), 106. o.
136

A törvényeskedő és farizeus gondolkodásúak azt képzelik, ha ők nem tudják a kocogást összeegyeztetni a nyugalom napjának megszentelésével, akkor más testvérük sem. Így jönnek létre az emberkéz által alkotott szabályok, és így kezdődnek a zsarnoki hagyományok.⁸⁹

Segíthet, ha a kérdéses tevékenységekkel kapcsolatban a következő vagy ezekhez hasonló kérdéseket megválaszoljuk:

- Valóban felfrissülök, vagy inkább ki fogok merülni ebben a tevékenységben?
- A versenyszellem – mint pl. amit a bajnoki mérkőzéseken tapasztalunk – összeegyeztethető-e a nyugalom napot jellemző megnyugvással és felfrissüléssel? És ha veszítek?
- Egy előre megtervezett kikapcsolódás ütközik-e a istentiszteletnek és a közösségnek tett korábbi elkötelezettségemmel? Ha kikapcsolódnai megyek, akkor ki kell-e hagynom gyülekezetem esti istentiszteletét, vagy elkések-e arról?
- Akaratomat alárendeltem-e Istenének, vagy inkább a „kedvtelésemet üzöm”, vagyis Isten szent napján azt teszem-e, amit én szeretnék? Kedves-e Isten előtt, amit én szeretnék?
- Tervezett tevékenységemet végezhetem-e az Úr dicsőségére?

Vegyük komolyan Winthrop kormányzó példáját és figyelmeztetését. Vigyázzunk, hogy szabadságunk ne váljon szabadossággá, és ne csináljunk Isten szent napjából játékdélutánt. Ugyanakkor viszont ne féljünk örömteli dolgokat végezni, és örömünk ne váljon gyásszá. A nyugalom napja igazából a testi és lelki családdunkkal töltött örömezés és kikapcsolódás napja.

89 Ibid., 107. o.

TARTSUK MEG ALÁZATOSAN

Az Úr napja sok keresztyén számára problémát jelent.

Meggyőződésem, hogy a probléma nem intellektuális jellegű. Elegendő bibliai feljegyzéssel rendelkezünk ahhoz, hogy kiderüljön: a nyugalom napja nekünk szól. Még azok a testvérek is, akik nem hisznek az erkölcsi törvény örök érvényű voltában – hogy a Tízparancsolat (köztük a negyedik) alapvetően meghatározzák a keresztyének életvitelét – másként gondolkoznak a vasárnapról, mint a hét többi napjáról.

De a probléma nem is gyakorlati jellegű. Minden bizonnyal vannak kérdéses dolgok, és vannak olyan tevékenységek, melyekkel kapcsolatban nem értünk egyet, de ezek a kérdések igen aprókká válnak, ha végiggondoljuk az Úr napjának alapelveit és célját.

Nem, a keresztyének általános problémája a nyugalom nappal kapcsolatosan lelki eredetű. Néha felteszik az emberek a kérdést, hogy miért kell olyan nagy ügyet csinálni a nyugalom napjának megtartásából? Olyan kis dolognak tűnik. De miért tűnik olyan kis dolognak? Szívünk lázadó volta miatt. Évszázadok öndicsőítő magatartását örököltük, és értelmünket még nem rendeltük alá Isten Igéjének. Belülről még mindig ellenállunk: Istennek nincs joga uralkodni felettünk!

Még a keresztyének is általában kevésre értékelik a vasárnapot, mintegy második szombatot csinálnak belőle, amikor be lehet fejezni a hét másik hat napján félbehagyott házimunkát, kerti munkát, házi feladatot és irodai munkát.

Forgalmas világunkban a vasárnap elvesztette különleges helyét. A riporter Maureen Hayden véleménye szerint:

Az amerikaiak milliói számára a vasárnap olyan, mint a hét bármely másik napja.

Hiába keressük a régi „kék törvényt”, melyek miatt zárva tartottak a kereskedők ajtajai, és a délelőtti istentisztelet volt a legfőbb alkalom, amikor felvettük legszebb ruhánkat és kiléptünk házunk ajtaján.

De nemcsak a vásárlás tölti ki vasárnapjainkat. Bármi lehet: irodai munka, hétvégi házimunka, a gyerekek meccsei – mind-mind órákat vesznek el az eredetileg pihenésre, Isten tiszteletére és a családra szánt időből.⁹⁰

Elmegyünk a Király elé, de lelki családi összejöveteleinkre fáradtan, késve érkezünk, és nem vagyunk felkészülve arra, hogy Őt imádjuk – ha egyáltalán el tudunk menni ezekre az összejövetelekre. Ez így nem helyes! Ha világi foglalkozásainkban is ilyen könnyelműek lennénk, igen hamar munkanélkülivé válnánk. Ha saját családjainkat és barátainkat is ennyire semmibe vennénk, igen hamar elveszítenénk őket.

Majdnem minden vasárnap délután találunk embereket, akik összezsúfolódnak egy-egy sportstadionban, hogy szurkoljanak a csapatuknak. Készültek erre az alkalomra. Megnézték a csapat menetrendjét, és felírták a dátumot a naptárjukba. Félretettek valamennyit a fizetésükből, hogy meg tudják venni a legdrágább jegyet, amit szerintük még megengedhetnek maguknak. Előző nap időben elmennek aludni, hogy a nagy napon kipihentek legyenek, és élvezni tudják a meccset. Korán oda akarnak érni, mert jó parkolóhelyet akarnak, és nem akarnak elkésni. A stadionban pedig órákon át ülnek kényelmetlen ülőhelyeken vagy padsorokon, és eszükbe sem jut, hogy panaszkodjanak. Nem szégyellik a *rajongó* nevet sem. Kiabálnak, üvöltenek, és tapsolnak: jól érzik magukat.

90 M. Hayden: "Sunday Loses Its Special Place in a Busy World", *The Eastside Journal*, 1998. augusztus 15.

De nézd meg az embereket vasárnap! Hová tűnt a tömeg, hogy tapsoljon, örvendezzen az Úrnak és dicsőítse Őt? Mindenki ott-hon maradt, még alszanak. Túlságosan nehéz volt kikelni az ágyból aznap reggel. Túl fáradtak, mert éjjel kettőig buliban voltak. Vagy mert síelni mennek. Vagy kimennek a tóhoz. Vagy be az irodába. Túl sok mindent lehet csinálni, és hétközben túl kevés az idő, így ellopnak abból az időből, amelyet Isten külön arra tett félre, hogy örvendezzünk Neki és ünnepeljük az Ő munkáját.

Mivel bölcseknek tartják magukat, valójában saját lelküket rabolják meg. Patterson így panaszkodik: „Mit veszíthetünk, amikor elveszítjük a nyugalom napját? A kegyelmet.”⁹¹ Azokhoz a pénzsóvár kereskedőkhöz hasonlóan, akikkel Ámósnak kellett szembenéznie (Ám 8,4-7), az emberek is várják, hogy vége legyen a nyugalom napjának, hogy visszamehessenek dolgozni. Ráadásul pontosan úgy, ahogy ezek a kereskedők, Izráel egész népe és a mai egyház, nyugtalan és elégedetlen. Csodálkoznak, hogy miért nem növekednek lelkiileg. Miért tűnik olyan távolinak az Úr, és miért olyan gyenge az egyház? Lehet, hogy a kegyelem elfolyik az agyagedényeinkből, mint a víz a szitából?

A nyugalom napjának megtartása a kegyelem egyik eszköze mindazoknak, akik szeretik az Urat. Figyeljük meg, mit mond Isten a prófétáján keresztül:

Mert így szól az Úr a herélteknek: A kik megőrzik szombatimat és szeretik azt, a miben gyönyörködöm, és ragaszkodnak az én szövetségemhez: adok nékik házamban és falaimon belül helyet, és oly nevet, a mely jobb, mint a fiakban és lányokban élő név; örök nevet adok nékik, a

⁹¹ Patterson: "Rest? Never on Sunday", 16. o.

mely soha el nem vész; és az idegeneket, a kik az Úrhoz adák magukat, hogy néki szolgáljanak és hogy szeressék az Úr nevét, hogy Ő néki szolgálói legyenek; mindenkit, a ki megőrzi a szombatot, hogy meg ne fertőztesse azt, és a szövetségemhez ragaszkodókat: Szent hegyemre viszem föl ezeket, és megvidámítom őket imádságom házában; egészen égő és véres áldozataik kedvesek lesznek oltáromon; mert házam imádság házában hivatik minden népek számára! (Ézs 56,4-7)

Nem úgy lehet nevet és áldást szerezni, hogy magunk dolgozunk meg érte, hanem hogy alázatosan azt választjuk, ami kedves Istennek, megpihenünk a munkáiban, és szent módon megtartjuk szövetségét és az Úr napját. A nyugalom napjával kapcsolatos vitáknak véget kell érniük Krisztusban, a békeesség fejedelmében.

Legyen dicsőség az Atyának,
Dicsőség örökkévaló Fiának,
Akit a Szentlélekkel egyetemben,
Áldunk örökké. Ámen.
(William Walsham How, 1871)

KÉRDÉSEK

1. Milyen egymással ütköző érzés van sok keresztyénben a nyugalom napjának megtartásával kapcsolatban?
2. A teljes nyugalom napját közösségi és egyéni istentisztelettel kell, hogy töltssem? Miért vagy miért nem?
3. Milyen kapcsolat van a pihenés, a felfrissülés és a lélegzet között?
4. Mi a kikapcsolódás? Fontos része-e az életnek?
5. Mi történhet velünk testileg és lelkileg, ha nem mozgunk?
6. Válhatnak-e rosszá az önmagukban megengedett dolgok? Ha igen, milyen körülmények között történhet ez meg? Mit figyelt meg Winthrop kormányzó a felüdüléssel kapcsolatban?
7. Van-e olyan fajta felüdülés, amely illik a nyugalom napjához? Miért vagy miért nem?
8. Az Ézs 58,13-14 megtilt-e mindenféle felüdülést a nyugalom napján? Mi a szakasz fő mondanivalója?
9. Chantry a következőket mondja: „A nyugalom napján végzett tevékenységek esetében sokkal inkább az _____ a fontos, mint a külső cselekedetek.” Egyetértünk-e ezzel a kijelentéssel? Miért?
10. Azok a keresztyének, akik őszintén megpróbálják gondolataikat foglyul ejteni a Krisztusnak, mindig egyet fognak-e érteni a Szentírás alkalmazásában? Hogyan viszonyuljunk a nézeteltéréseinkhez?
11. Azt jelenti-e a keresztyén szabadság, hogy Krisztus másoknak engedélyt ad olyan dolgokban, amelyeket én saját magamnak nem engedek meg?
12. Milyen segítő kérdéseket tehetünk fel magunknak a nyugalom napjára tervezett tevékenységekkel kapcsolatban?
13. A nyugalom napjának „problémája” elsődlegesen intellektuális kérdés-e a legtöbb keresztyén számára? Milyen probléma?
14. Miért tűnik a nyugalom napjának megtartása kis dolognak oly sok ember számára?

15. Patterson szerint mit veszítünk, amikor elveszítjük a nyugalom napját?
16. Hogyan lehet a legjobban megoldani a nyugalom napjának problémáját?

SZEMÉLYES ALKALMAZÁS

1. Sok más emberhez hasonlóan én is idegenkedek a nyugalom napjától? Miért? Hogyan állok hozzá a kérdéshez?
2. Lekicsinylem-e vagy a gyülekezetem lekicsinyli-e az Úr napján való testi, érzelmi és értelmi pihenés fontosságát?
3. Az Úr napja annyira túl van-e zsúfolva szervezett tevékenységekkel, hogy nincs időm a fizikai pihenésre, kikapcsolódásra, vagy lelki elmélkedésre?
4. Csalok-e a munka meghatározásakor? Hogyan? Miért?
5. Amikor vége van a nyugalom napjának, inkább felfrissülnek vagy inkább kimerültek érzem magam? Miért? Nem kellene valamit másként csinálnom, hogy megszenteljem azt?
6. Milyen fizikai tevékenységek pihentetnek és frissítenek fel engem? Vannak-e köztük olyanok, melyeket végezhetek az Úr napján?
7. Az Ézsaiás 58,13-14-et vizsgálva amit én szeretek csinálni a nyugalom napján, az megfelel-e annak, ami kedves Isten előtt, vagy ebben is ellentmondok Neki?
8. Hogyan viszonyulok azokhoz, akiknek eltér a véleménye az enyémtől a nyugalom napján végezhető tevékenységekről? Milyennek kellene, hogy legyen a hozzáállásom? Igazítanom kellene-e a magatartásomon?
9. „Második szombatnak” használom-e a vasárnapot? Ezzel megszentelem-e a nyugalom napját?
10. Ügyelek-e arra, hogy legalább annyira készüljek az Úr napjára, mint a sportrajongók a „nagy meccsre”? Ha nem, miért nem? Min kellene változtatnom az életvitelemben, hogy örvendez-

ni tudjak Istenben, és lelki családom többi tagjával együtt meg tudjam ünnepelni az Ő teremtő és megváltó munkáját?

11. Várni szoktam-e, hogy vége legyen a nyugalom napjának, hogy folytathassam már végre a munkámat? Ez mit mond el a szívem állapotáról?
12. Mi az egyetlen módja annak, hogy a nyugalom napjával kapcsolatos problémám megoldódjon? Békét kötöttem-e a nyugalom napjának Urával?

A PRESBITERIÁNUS KIADÓ GONDOZÁSÁBAN
EDDIG MEGJELENT KÖNYVEK:

- John G. Machen: Keresztyénség és liberalizmus
- Jay E. Adams: Keresztyénként a családban
  - Westminsteri Kis- és Nagykáté
- Charles H. Spurgeon: A lélekmentő
- Peter Masters: Gyógyítási járvány

Rendkívüli fontossága ellenére a nyugalomnap kérdése manapság gyakorlatilag teljesen a keresztyén élet perifériájára szorult ... Ismerős az *Úr napja* kifejezés? Egyáltalán értjük, hogy miről szól? Tudjuk milyen kötelességeink vannak e tekintetben? Tisztában vagyunk-e bizonyos határvonalakkal? ... A mai nagy keresztyén szabadságban jobb esetben egy kissé megkopott, rosszabb esetben egy tetszőleges, amolyan *adiafora* kérdéssé silányult a vasárnap megszentelése.

A nyugalomnap leértékelődése abban is jól meglátszik, hogy milyen siralmasan alacsony az istentisztelet vasárnapi látogatottsága. De nem csupán a templombajárás morál lehet jó indikátor e tekintetben, hanem a keresztyének vasárnaphoz való viszonyulása: Hogyan készülnek erre a napra? Mennyire töltik el ezt a napot az Úr dicsőségére? Milyen tevékenységeket végeznek vasárnap? Van-e bármiféle céltudatos törekvés arra, hogy ezt a napot *elkülönített* módon kezeljék? Ezek mind-mind olyan árulkodó jelek, amelyek azt mutatják, hogy a keresztyének sem látják tisztán a nyugalomnap célját, hasznát és áldásait.

Bruce A. Ray könyve egy olyan úton kíván elindítani bennünket, amelyen haladva rendre tisztázhatjuk ezeket a kérdéseket. A szerző – nagyon helyesen – a *miért*-től vezet bennünket a *hogyan* fele. Nem lesz könnyű az út, de reményiségünk szerint annál tanulságosabb.

